

Tandheelkunde

**Faculteit Medische Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0385

© 2012 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Tandheelkunde en de masteropleiding Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen.....	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie	6
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel van de commissie.....	12
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	16
Bijlagen.....	43
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie	45
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	57
Bijlage 3:: Overzicht van het programma	49
Bijlage 4: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	51
Bijlage 5: Bezoekprogramma	53
Bijlage 6: Bestudeerde documenten.....	57
Bijlage 7: Aanbevelingen	59
Bijlage 8: Toetsen van de opleidingen.....	61
Bijlage 9: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	63

Dit rapport is vastgesteld op 7 december 2012.

Rapport over de bacheloropleiding Tandheelkunde en de masteropleiding Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Tandheelkunde

Naam van de opleiding:	Tandheelkunde
CROHO-nummer:	56560
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Groningen
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2013

Masteropleiding Tandheelkunde

Naam van de opleiding:	Tandheelkunde
CROHO-nummer:	66588
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Groningen
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	11 oktober 2015

Het bezoek van de visitatiecommissie Tandheelkunde aan de Faculteit Medische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen vond plaats op 19 en 20 september 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Rijksuniversiteit Groningen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 4.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen valt binnen de clusterbeoordeling Tandheelkunde, waarvoor in 2012 in totaal drie tandheelkunde faculteiten worden bezocht. De commissie voor de clusterbeoordeling Tandheelkunde is samengesteld uit in totaal 7 commissieleden:

- Prof. dr. H.F.P. Hillen, emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde aan de Universiteit van Maastricht, voorzitter;
- Prof. dr. I. Naert, hoogleraar Prothetische Tandheelkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven, België, vicevoorzitter;
- Drs. J.A.C. de Kock van Leeuwen, praktijktandarts te Den Haag;
- Dr. H. Mulder, plaatsvervangend directeur Expertisecentrum, Directie Onderwijs en Opleidingen van het UMC Utrecht;
- Prof. dr. Th. J. ten Cate hoogleraar Medische Onderwijskunde, Universiteit Utrecht;
- J. van Elst BSc, masterstudente Tandheelkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- C.R.G. van den Breemer BSc, masterstudente Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Voor het bezoek aan het Amsterdam Centrum voor Tandheelkunde (ACTA) was er sprake van een belangenconflict bij dr. Mulder. Tijdens dit bezoek is zij vervangen door prof. ten Cate. C.R.G. van den Breemer BSc nam deel aan de bezoeken aan de Radboud Universiteit Nijmegen en het ACTA. J. van Elst BSc nam deel aan het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Projectcoördinator van de clustervisitatie Tandheelkunde was drs. M. Graas, medewerker van QANU. Onder haar verantwoordelijkheid en supervisie ondersteunde drs. M. Textor de commissie tijdens de bezoeken aan de Radboud Universiteit Nijmegen en de Rijksuniversiteit Groningen. Dr. B. van Balen trad op als secretaris tijdens het bezoek aan het ACTA.

Het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de twee genoemde opleidingen. De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

Op 11 september 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd het voorstel voor het Domeinspecifieke Referentiekader Tandheelkunde besproken; dit domeinspecifieke referentiekader is opgenomen in Bijlage 2.

Voorbereiding

Bij ontvangst van de kritische reflecties van de universiteiten werden deze door de projectcoördinator gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de kritische reflecties in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de kritische reflecties en formuleerden vragen die aan de secretaris werden toegestuurd. De secretaris compileerde de vragen tot een samengesteld document, waarbij de vragen per onderwerp en/of

gespreksgremium werden gegroepeerd. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie.

Naast de kritische zelfreflecties lazen de commissieleden gezamenlijk minimaal vijftien eindwerkstukken per opleiding. Niet alle opleidingen hebben een scriptie opgenomen in het curriculum. In deze gevallen werd in overleg met de opleiding gezocht naar representatieve voorbeelden om het eindresultaat van de studenten vast te stellen. Specificaties voor de opleidingen Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen zijn opgenomen onder 'Bijzonderheden van het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen'.

Het bewaken van de consistentie is bij clustervisitaties altijd een aandachtspunt. De voorzitter van de commissie Tandheelkunde, prof. dr. H. Hillen, en de projectcoördinator, mw. drs. M. Graas, waren verantwoordelijk voor de bewaking van de consistentie. Eén van de maatregelen om de consistentie in de beoordelingen te garanderen is de aanwezigheid van de voorzitter en twee commissieleden bij alle bezoeken binnen het cluster. Daarnaast speelden ook de secretarissen een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de secretarissen en de projectcoördinator om de beoordelingen op elkaar af te stemmen.

Binnen het cluster zijn afspraken gemaakt over de taakverdeling op grond van inhoudelijke expertise en samenstelling van de commissie. De commissie wenst te benadrukken dat zij in haar geheel verantwoordelijk is voor de oordeelsvorming en het eindrapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid.

Visitatiebezoeken

Voorafgaand aan ieder bezoek maakte de projectcoördinator een conceptprogramma voor de (dag)indeling van het bezoek. Dit concept werd in samenspraak tussen de voorzitter, de projectcoördinator en de coördinator van de betreffende universiteit aangepast aan de specifieke situatie van de opleidingen. Tijdens de bezoeken is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, de afgestudeerden, de opleidingscommissie, en de examencommissie. Daarnaast werd gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen. In aanvulling op het formele programma heeft de commissie, telefonisch, gesproken met het afnemende werkveld, in de vorm van tandartsenpraktijken waar (bijna) afgestudeerden werken of hebben gewerkt.

Op verzoek van de commissie hebben de opleidingen gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studie jaren gesproken en met kerndocenten en begeleiders uit de diverse disciplines binnen de beide opleidingen. Voorafgaande aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als Bijlage 3 bij dit rapport.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld. Van dit spreekuur is tijdens het bezoek in Groningen door één docent gebruik gemaakt.

De commissie heeft een deel van de laatste dag van ieder bezoek gebruikt voor de voorbereiding van de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de

opleidingen. Aan het einde van de bezoeken heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Rapportage

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van de commissie een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is in eerste instantie aan de voorzitter van de commissie voorgelegd, en daarna aan de overige commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is dit aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. De definitieve tekst is aan alle commissieleden toegestuurd voor een laatste ronde commentaar waarna het rapport is vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen

Het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen vond plaats op 19 en 20 september 2012 in Groningen. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 3.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand aan en tijdens de visitatie meerdere werkstukken beoordeeld.

Studenten schrijven bij de bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde een scriptie aan het eind van de opleiding en leveren meerdere eindproducten van verschillende studieonderdelen in. De commissie heeft daarom voor beide opleidingen een combinatie van eindwerkstukken bestudeerd. Hierbij heeft zij inzicht gekregen in de klinische vaardigheden, het professioneel handelen en de wetenschappelijke vorming van studenten.

Om het gerealiseerde eindniveau van de *bacheloropleiding* te bepalen heeft de commissie in overleg twee soorten (eind)werkstukken beoordeeld:

- Scripties (bachelor, derde jaar);
- Portfolio's met onder andere beoordelingen, reflectieverslagen en uitwerkingen van opdrachten;
- Eindproducten van Tandheelkundige vaardigheden en Kennis van vaardigheden 3.

De commissie heeft in totaal vijftien bachelorscripties beoordeeld. De bachelorscripties worden individueel, in tweetallen of in drietallen gemaakt. Deze werden door de secretaris en de voorzitter van de commissie aselekt gekozen uit de lijst van de meest recente leeronderzoeken van bachelorstudenten. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in beoordelingen.

De commissie heeft de bachelorscripties bestudeerd van studenten met de volgende studentenummers. De studenten met studentenummers in dezelfde cel hebben met elkaar de bachelorscriptie gemaakt.

1728792	1855042 1816446 1870785	1894560 1869949	1858440 1919318 1854577	1726110 1859404 1879421
1886991 1887394	1825240	1746774 1722220	1722484 1646621	1726005 1932268

1869388				1722409
1642227	1650629	1808001	1807048	1641115
1738283	1727036	1722506	1727818	1806726
			1585800	1636324

De commissie heeft in totaal tien bachelorportfolio's ingezien. Deze werden door de secretaris en de voorzitter van de commissie aselect gekozen uit de lijst met bachelorstudenten die toestemming wilden verlenen voor het inzien van hun portfolio door de commissie.

De commissie heeft de bachelorportfolio's bestudeerd van studenten met de volgende studentenummers:

1894560	1424009	1653334	1749846	1728792
1804332	1859323	1932268	1722484	1829696

De commissie heeft in totaal van tien studenten de eindproducten gezien van de klinische blokken Tandheelkundige vaardigheden en Kennis van vaardigheden 3. Deze eindproducten zijn gemaakt door de studenten in het skills lab. De studenten waarvan de producten zijn gezien, werden door de secretaris en de voorzitter van de commissie aselect gekozen uit de lijst van studenten. Hierbij is rekening gehouden met de spreiding in beoordelingen.

1825240	1637681	1855042	1932268	1722409
1894560	1726110	1854577	1664859	1829696

Voor de visitatie heeft de commissie inzage gevraagd in de organisatie, de inhoud, de toetsing en de evaluatie van twee onderwijsblokken van de bacheloropleiding: het blok *Levensloop* uit jaar 1 en het blok *Complexe diagnostiek en behandeling* uit jaar 3. Tijdens de visitatie beoordeelde de commissie de kwaliteit van de blokboeken, de studentinformatie, de toetsen en de praktische uitwerking van deze blokken in detail.

Om te oordelen of studenten van de *masteropleiding* over de beoogde eindkwalificaties beschikken, heeft de commissie in overleg de volgende werkstukken beoordeeld:

- Portfolio's met onder andere analyses van persoonlijke ervaringen, ethische reflecties, thematische opdrachten, sterkte- & zwakteanalyses, beoordelingen in de kliniek, feedbackformulieren en beoordelingen van communicatiepractica;
- Scripties.

De commissie heeft in totaal elf portfolio's ingezien. Deze werden door de secretaris en de voorzitter van de commissie aselect gekozen uit de lijst met masterstudenten die toestemming wilden verlenen voor het inzien van hun portfolio door de commissie.

De commissie heeft de portfolio's bestudeerd van studenten met de volgende studentenummers:

1523503	1636111	1722182	1722298	1722123
1722158	1667351	1722336	1722379	1722417
1643622				

De commissie heeft in totaal tien scripties van studenten van de tweejarige masteropleiding en vijf scripties van studenten van de driejarige masteropleiding ingezien. Deze werden door de secretaris en de voorzitter van de commissie aselekt gekozen uit de lijst van scripties van masterstudenten. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in beoordelingen.

De commissie heeft de scripties bestudeerd van studenten met de volgende studentennummers:

Tweejarige masteropleiding

1492276	1443615	1559982	1513222	1441175
1415514	1488708	1508903	1642545	1561235

Driejarige masteropleiding

1523724	1523414	1646273	1562185	1722123
---------	---------	---------	---------	---------

Voor de visitatie heeft de commissie inzage gevraagd in de organisatie, de inhoud, de toetsing en de evaluatie van twee onderwijsblokken van de masteropleiding: het blok *Specifieke zorggroepen* uit jaar 1 en het blok *Wetenschappelijke scholing* voor de gehele masteropleiding. Tijdens de visitatie beoordeelde de commissie de kwaliteit van de blokboeken, de studentinformatie, de toetsen en de praktische uitwerking van deze blokken in detail.

De commissie heeft naast de opdracht van het toetsen van de opleiding volgens de NVAO kaders ook de functie van peer reviewer ingenomen. Daarvoor is in de verschillende gesprekken met de stakeholders van de opleiding gesproken over mogelijke verbeteringen. Deze inhoudelijke gedachtewisselingen hebben geleid tot aanbevelingen. Een overzicht van de aanbevelingen van de commissie naar aanleiding van de visitatie is opgenomen als Bijlage 7 bij dit rapport.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (versie van november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Eindoordeel beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval ‘onvoldoende’ indien standaard 1 of 3 als ‘onvoldoende’ beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.

Het eindoordeel over een opleiding kan alleen ‘goed’ zijn indien tenminste twee standaarden als ‘goed’ worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

Het eindoordeel over een opleiding kan alleen ‘excellent’ zijn indien tenminste twee standaarden als ‘excellent’ worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Tandheelkunde 2012 over de bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische zelfreflectie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en portfolio's en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar afgewogen te hebben, is de commissie tot het oordeel gekomen dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De eindkwalificaties van de Nederlandse Tandartsopleidingen zijn vastgelegd in het Raamplan Tandheelkunde 2008 (raamplan). Het raamplan is een op de Nederlandse situatie toegesneden uitwerking van het door de Association for Dental Education in Europe (ADEE) in 2004 opgestelde document waarin de competenties worden beschreven waarover een Europese tandarts moet beschikken. In de CanMEDS-systematiek worden de verschillende competenties van zorgprofessionals beschreven in zeven rollen. De domeinen van ADEE en de rollen van de CanMEDS-systematiek vertonen grote gelijkenissen.

De commissie is van oordeel dat het raamplan een duidelijke beschrijving geeft van de doelstellingen van een bachelor- respectievelijk masteropleiding Tandheelkunde. De bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen hanteren de eindkwalificaties zoals deze zijn geformuleerd in het raamplan. Hiermee sluiten de eindkwalificaties van de opleidingen aan qua niveau en oriëntatie bij de nationale en internationale eisen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waarin onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten, docenten en de gremia die bij de kwaliteit van het onderwijs betrokken zijn. Het is de commissie opgevallen dat de studenten positief zijn over de opleiding, de docenten en de persoonlijke contacten binnen de opleiding. Er is sprake van gemotiveerde docenten die goed op de hoogte zijn van de curricula. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat mogelijkheden tot verbetering worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie stelt vast dat beide curricula probleemgestuurd en patiëntgeoriënteerd zijn: er wordt gebruik gemaakt van casuïstiek en patiëntproblemen uit de praktijk. Van de studenten wordt in dit kleinschalig onderwijs een actieve houding en eigen verantwoordelijkheid verwacht voor het verwerven van kennis en vaardigheden. In de aangeboden onderwijsvormen, in blokkenboeken, tijdens de contactmomenten en door regelmatige toetsing wordt hierop gestuurd.

Bacheloropleiding

In de bacheloropleiding leren de studenten de basisconcepten van het vakgebied en starten zij met het verwerven van tandheelkundige vaardigheden. Tevens leren de studenten verslag te doen van hun wetenschappelijke activiteiten en reflecteren zij op hun professionele ontwikkeling. Vanaf het derde bachelorjaar participeren de studenten in patiëntbehandelingen in de onderwijskliniek.

De commissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties uit het raamplan adequaat vertaald zijn in het onderwijs van de bacheloropleiding. Het bachelorcurriculum is logisch opgebouwd met een adequate samenhang tussen theoretische kennis, klinische vaardigheden en ontwikkeling van professioneel gedrag.

De voorzieningen zijn adequaat om studenten te trainen op het gebied van klinische vaardigheden.

De commissie heeft geconstateerd op basis van de gesprekken met de bachelor- en masterstudenten dat het niveau van het onderwijs in de onderwijslijn wetenschappelijke scholing voor bachelorstudenten nog onvoldoende is. Dit komt met name door onvoldoende structuur in de lijn en te beperkte en onvoldoende adequate begeleiding door de docenten. De opleiding heeft reeds een aantal verbeteringen doorgevoerd. De commissie heeft vertrouwen in de plannen voor de nieuwe opzet en in de kwaliteiten van de recent aangestelde coördinator. Zij doet echter de aanbeveling optimale randvoorwaarden te creëren voor de lijncoördinator voor de nieuwe programmering van de lijn en docenten formeel tijd beschikbaar te stellen voor het begeleiden van studenten.

Het onderwijs in de bacheloropleiding bestaat uit hoorcolleges, werkgroepen, zelfstudie, tutorgroepen en practica. De commissie stelt vast dat het didactisch concept probleemgestuurd en patiëntgeoriënteerd volledig is doorgevoerd in het bacheloronderwijs.

Masteropleiding

In de masteropleiding staat de patiëntbehandeling centraal. In het klinisch onderwijs neemt de complexiteit van de mondproblemen die de studenten behandelen toe en hebben zij een grotere verantwoordelijkheid in de zorg- en behandelplanning van de patiënten. De academische vorming vindt plaats door het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en de integratie van wetenschappelijke vorming in het klinisch onderwijs. Het theorieonderwijs bouwt voort op de kennis die is opgedaan in het bacheloronderwijs.

De commissie constateert dat de eindkwalificaties uit het raamplan adequaat zijn vertaald in het programma van de masteropleiding en dat er voldoende aandacht is voor onderwijs gericht op klinische vaardigheden, wetenschappelijke vorming en professioneel gedrag.

De opbouw en samenhang van de masteropleiding is goed en de opleiding sluit goed aan op de bacheloropleiding. Het onderwijs is ingedeeld in onderwijseenheden in combinatie met onderwijslijnen. De complexiteit van de kennis en vaardigheden neemt in de loop van de opleiding toe.

Sinds september 2012 is de inrichting van het klinisch onderwijs gewijzigd. Het klinisch onderwijs voor september 2012 bestond uit onderwijs op de kliniek, een patiëntgebonden dagdeel en een niet-patiëntgebonden dagdeel. Vanaf september 2012 krijgen diagnostiek en zorgplanning meer aandacht, zijn stages ingeroosterd in de vorm van klinische programma's

voor deelgebieden in de tandheelkunde en vindt de integrale behandeling plaats in de algemene praktijk.

Zowel in de oude als de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs is er voldoende aandacht voor de ontwikkeling van klinische vaardigheden. De studenten worden opgeleid tot tandartsen met een brede ontwikkeling van technisch tandheelkundige vaardigheden.

De commissie is zeer positief over de opzet en uitvoering van de longitudinale lijn Professioneel Gedrag in de masteropleiding waarbij de inhoud van het portfolio blijkt geeft van de ontwikkeling die de student gedurende de opleiding doormaakt. De wijze waarop de opleiding de lijn Professioneel Gedrag heeft verweven in alle onderwijsblokken en lijnen, sluit goed aan bij het ontwikkelen van het gewenste gedrag bij de studenten. De commissie waardeert met name de inzet en het gebruik van het Professioneel Toetsingsgesprek waarin alle competentiedomeinen worden geëvalueerd.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie onderschrijft de keuze van de opleidingen Tandheelkunde voor een hoge frequentie van toetsing. De frequentie van toetsen leidt tot een continue stimulans tot studeren, maar ook tot een adequaat beeld van het voldoen aan de eindkwalificaties door de student. Zowel de docenten als de studenten zijn hier positief over. Daarnaast stelt de commissie vast dat in beide opleidingen gebruik wordt gemaakt van een goed afgestemde mix van toetsvormen. Door het gebruik van een mix van toetsvormen krijgen de opleidingen en de studenten een adequaat beeld van de bereikte eindkwalificaties op het gebied van klinische vaardigheden, professioneel gedrag en wetenschappelijke vorming.

Er is een examencommissie die haar taak volgens de commissie adequaat uitvoert en de kwaliteit van de inhoud van toetsen bewaakt en controleert.

De commissie is zeer enthousiast over de wijze waarop in de masteropleiding het Professioneel Toetsingsgesprek gehanteerd wordt om de volledige integratie van alle competenties, zowel klinisch als professioneel en wetenschappelijk te toetsen.

Om het wetenschappelijke en reflectieve eindniveau van studenten te bepalen heeft de commissie een selectie van portfolio's en scripties bestudeerd. De commissie heeft vastgesteld dat de beoordelingen adequaat zijn; de beoordelingen van de commissie kwamen in grote mate overeen met de beoordelingen van de docenten. De kwaliteit van de opdrachten in de portfolio's is goed en geeft inzicht in de professionele ontwikkeling van de studenten. De kwaliteit van de scripties bevestigt de commissie in haar opvatting dat de toetsing en beoordeling van wetenschappelijk vorming in de bacheloropleiding net aan de maat is en in de masteropleiding voldoende is.

De commissie heeft inzicht gekregen in de klinische vaardigheden van de studenten door middel van gesprekken met docenten, stagebegeleiders, afgestudeerden en vertegenwoordigers van het werkveld. De commissie is van mening dat de studenten na het afronden van hun tandartsopleiding voldoen aan de eindkwalificaties die gesteld worden in het raamplan en adequaat kunnen functioneren als tandarts.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Tandheelkunde:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Tandheelkunde:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 7 december 2012.

Prof. dr. H.F.P. Hillen

Drs. M. Textor

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De doelstelling van de tandheeskundige opleidingen in Groningen is tandartsen op te leiden als teamspelers die leiding kunnen geven aan een tandheeskundig team. Dit laatste impliceert dat zij er op toezien dat de vereiste zorg wordt geleverd en de continuïteit van zorg wordt gewaarborgd. Zij nemen verantwoordelijkheid voor de inhoud en het beheer van het dossier en delen verantwoordelijkheden met collega's met wie ze samenwerken. De opleiding beoogt haar studenten voorts op te leiden tot academische professionals die een breed overzicht hebben op het terrein van de mondzorg en vaardig zijn om ook complexe tandheeskundige problemen te behandelen, dan wel patiënten adequaat door te verwijzen.

De eindkwalificaties van de Nederlandse tandartsenopleidingen zijn vastgesteld in het Raamplan Tandheeskunde 2008 (hierna te noemen: raamplan; zie ook Bijlage 2), dat in juni 2008 als opvolger van het Raamplan Tandheeskunde 2000 is verschenen. Het raamplan wordt regelmatig herzien, om te waarborgen dat ontwikkelingen in het tandheeskundige opleidingscontinuüm, binnen het vakgebied en de maatschappelijke veranderingen, vertaald worden in eindkwalificaties voor de tandartsenopleidingen.

Het raamplan is een op de Nederlandse situatie toegesneden uitwerking van het door de Association for Dental Education in Europe (ADEE) in 2004 opgestelde document waarin de competenties worden beschreven waarover een Europese tandarts moet beschikken. Het raamplan oriënteert zich eveneens op de CanMEDS-systematiek. In de CanMEDS-systematiek worden de verschillende competenties van zorgprofessionals beschreven in zeven rollen. De domeinen van ADEE en de rollen van de CanMEDS-systematiek sluiten op elkaar aan.

In Nederland beschrijft de kaderwet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) de algemene principes die de kwaliteit van de zorgverlening moeten waarborgen. Het aanvullend Koninklijk Besluit Opleidingseisen Tandarts regelt concreet de vereisten waaraan de afgestudeerde tandarts moet voldoen. Deze vereisten zijn gebaseerd op het raamplan. Na het behalen van het masterdiploma kan de afgestudeerde zich laten registreren in het BIG-register.

Het raamplan onderscheidt zeven competentiegebieden. Elk van deze competentiegebieden is uitgesplitst in deelcompetenties. De zeven competentiegebieden zijn:

- I Hanteren van klinische tandheeskundige problemen (12 deelcompetenties);
- II Wetenschappelijk denken en handelen (9 deelcompetenties);
- III Communiceren en samenwerken (13 deelcompetenties);
- IV Maatschappelijk handelen (6 deelcompetenties);

- V Organiseren van de mondzorg (10 deelcompetenties);
- VI Tandheelkundig handelen (21 deelcompetenties);
- VII Professionaliteit (overkoepelende competentie, onderscheiden in 3 aspecten).

De bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen hanteren de eindkwalificaties zoals deze zijn geformuleerd in het raamplan, waarbij het ADEE-document en de CanMEDS-systematiek het internationale referentiekader vormen voor de opleidingen. Na het behalen van het masterdiploma kan de afgestudeerde zich laten registreren in het BIG-register.

De toekomstige beroepsuitoefening ligt aan de basis voor de curricula van de opleidingen in Groningen. De bacheloropleiding is vormgegeven aan de hand van de vijf rollen van de tandarts: tandarts, medicus, zorgverlener, manager en academicus. Hieraan is professionalisering toegevoegd die de verbinding legt tussen de vijf rollen. De masteropleiding richt zich op de positie van de tandarts in het werkveld, als regisseur van de mondzorg en als degene die de zorg ook zelf ten dele uitvoert. In de masteropleiding wordt bij de vertaling van de competenties uit het raamplan het onderscheid gemaakt tussen het verwerven van klinische en academische vaardigheden. De kritische zelfreflectie geeft aan dat de klinische vaardigheden zijn gericht op de dingen goed doen en de academische vaardigheden zijn gericht op de goede dingen doen.

De commissie kan zich vinden in de positionering van beide opleidingen waarin samenwerking met andere zorgverleners, brede tandheelkundige kennis en vaardigheden met verdiepingsgebieden en persoonlijke professionalisering de basis vormen. De commissie heeft in de gesprekken met docenten en studenten en tijdens de rondleiding geconstateerd dat er samen wordt gestudeerd en in de kliniek gewerkt met tandartsassistenten en studenten mondzorgkunde. De studenten doorlopen een brede tandheelkundige opleiding die ook door de afgestudeerden wordt gewaardeerd.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het raamplan een duidelijke beschrijving biedt van de academische en professionele doelstellingen van een bachelor- en masteropleiding Tandheelkunde. Door het volgen van de eindkwalificaties zoals in het raamplan vastgelegd, voldoen de opleidingen in Groningen aan de maatstaven die daaraan internationaal vanuit de wetenschap en de beroepspraktijk gesteld worden, en sluiten zij qua niveau en oriëntatie aan bij de Nederlandse en internationale eisen.

De commissie heeft vastgesteld dat alle eindtermen uit het raamplan worden gevolgd. De opleidingen besteden aandacht aan de uiteindelijke beroepspraktijk waarbij de tandarts in staat moet zijn frequent voorkomende problemen op te lossen in samenwerking met andere professionals in de mondzorg. De opleidingen hebben als doel academische professionals op te leiden die hun grenzen kennen en die in staat zijn hun overwegingen en beslissingen te verantwoorden.

Conclusie

Bacheloropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst ingegaan op de opbouw, samenhang en het didactisch concept van de curricula (2.1). Vervolgens wordt inzicht gegeven in de mate waarin de eindkwalificaties zijn vertaald binnen de curricula (2.2) en in de aandacht binnen de curricula voor wetenschappelijke vorming (2.3), professioneel gedrag (2.4) en klinische vaardigheden (2.5). Tot slot staan de volgende onderwerpen centraal: de studielast en studeerbaarheid (2.6), onderwijsgevend personeel (2.7), opleidingsspecifieke voorzieningen en studiebegeleiding (2.8) en opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg en verbeteringen naar aanleiding van vorige visitatie (2.9).

2.1 Opbouw, samenhang en didactisch concept van de curricula

In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de opbouw van en samenhang binnen de beide curricula, inclusief het studiemateriaal dat is bestudeerd door de commissie. Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept.

Bacheloropleiding Tandheelkunde

In de bacheloropleiding Tandheelkunde wordt de theoretische basis gelegd voor diagnostiek, zorgplanning en behandeling van reguliere patiënten die niet-complexe mondzorg nodig hebben. De student verwerft tandheelkundige- en communicatieve vaardigheden en daarnaast de professionele houding en professionele vaardigheden die noodzakelijk zijn voor patiëntenzorg. Ook leren studenten gemaakte keuzes op klinisch en wetenschappelijk gebied te verantwoorden.

In het curriculum wordt uitgegaan van de toekomstige beroepsuitoefening als tandarts. Hiervoor is het profiel van de tandarts uiteengezet in vijf rollen: Tandarts, Medicus, Zorgverlener, Manager en Academicus. De tandartsrollen zijn te herleiden naar de competentiedomeinen uit het raamplan.

Onderstaande tabel visualiseert de verbinding tussen de competentiedomeinen uit het raamplan met de rollen van de tandarts.

Rollen bacheloropleiding		Individu en Professional				
Domein raamplan		Tandarts	Medicus	Zorgverlener	Manager	Academicus
VII Professionaliteit	I Hanteren van klinisch-tandheelkundige problemen	O	O			O
	II Wetenschappelijk denken en handelen	O	O			O
	III Communiceren en samenwerken			O	O	
	IV Maatschappelijk handelen				O	O
	V Organiseren van mondzorg			O	O	
	VI Tandheelkundig handelen	O	O	O		O

Verbindingen tussen de competentiedomeinen uit het raamplan met de rollen van de tandarts.

De vijf rollen van de tandarts zijn in het curriculum vertaald naar onderwijslijnen. In een onderwijslijn worden competenties verworven uit meerdere domeinen van het raamplan. Aan de vijf rolgeboden onderwijslijnen zijn twee onderwijslijnen toegevoegd:

- De lijn Professionalisering, die de verbinding legt tussen de vijf rollen; en
- De lijn Individuele profilering: het keuze-onderwijs.

De zeven onderwijslijnen vormen het conceptuele raamwerk van het curriculum van de bacheloropleiding:

- 1 De lijn Tandheelkundige Kennis en Vaardigheden richt zich op de uitvoering van de patiëntbehandeling (rol van tandarts);
- 2 In de lijn Medische Kennis en Vaardigheden staat de algemene gezondheid centraal en de interactie met de mondgezondheid en het tandheelkundig handelen (rol van medicus);
- 3 De lijn Gedragwetenschappelijke Kennis en Vaardigheden richt zich op het verlenen van op de individuele patiënt afgestemde zorg en behandeling (rol van zorgverlener);
- 4 In de lijn Mondgezondheidszorg en Praktijk staat de organisatie van de zorg centraal zowel op het niveau van de individuele patiënt als van praktijkvoering en samenleving (rol van manager);
- 5 De lijn Wetenschappelijk Denken en Handelen heeft als doel het integreren van wetenschappelijk denken in het klinisch handelen (rol van academicus);
- 6 De lijn Individuele Profilering biedt de student de mogelijkheid tot verbreding van of verdieping binnen het vakgebied; en tenslotte
- 7 In de lijn Professionalisering staat het integreren van de verschillende rollen en het verantwoorden van geboden zorg centraal.

Deze zeven onderwijslijnen zijn in het bachelorcurriculum vertaald in thematische onderwijseenheden en drie longitudinale onderwijslijnen. In de thematische onderwijseenheden komen de tandheelkundige, medische, medisch-biologische, en gedragwetenschappelijke kennis van verschillende onderwijslijnen samen, evenals de praktische vaardigheden van de rollen van medicus, manager en zorgverlener. De longitudinale onderwijslijnen zijn 1) Wetenschappelijk scholing, 2) Professionalisering en 3) Tandheelkundige vaardigheden en Kennis van vaardigheden.

In Bijlage 3 staat een overzicht van het bachelorcurriculum Tandheelkunde.

Elk semester worden twee thematische onderwijseenheden en drie longitudinale onderwijslijnen aangeboden, waarbij de onderwijslijnen Wetenschappelijk scholing en Professionalisering de verbindingen vormen tussen theorie en praktijk.

Per semester is een coördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor de inhoud van de blokken in het semester en de afstemming met de lijncoördinatoren. Eén keer per maand vindt er overleg plaats tussen semester- en lijncoördinatoren voor de volledige afstemming van het programma.

Tijdens de visitatie heeft de commissie geconstateerd dat deze bespreking plaatsvindt met de semester- en lijncoördinatoren. De bespreking heeft als doel elkaar te informeren over de inhoud van de verschillende blokken en de onderwijslijnen in het semester, en om de samenhang te bespreken en indien nodig aan te passen en te verbeteren. Tijdens het gesprek

van de commissie met de docenten heeft de commissie vastgesteld dat de docenten goed op de hoogte zijn van de samenhang binnen de blokken en lijnen in een semester.

De commissie constateert op basis van het bachelorcurriculum zoals beschreven en weergegeven in de kritische zelfreflectie, de bestudeerde blokboeken en de toelichting die de verschillende coördinatoren en docenten hebben gegeven dat het bachelorcurriculum logisch is ingedeeld in onderwijseenheden gecombineerd met longitudinale onderwijslijnen. Het management, de coördinatoren en de docenten kunnen de opbouw van het curriculum en de samenhang tussen de onderwijseenheden en onderwijslijnen adequaat toelichten. Er vindt voldoende overleg plaats tussen de semestercoördinatoren, de lijncoördinatoren en de docenten om de samenhang tussen de semesters en binnen de semesters tussen de blokken en het lijnonderwijs te waarborgen.

In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan de opbouw van het curriculum te waarderen. Ze ervaren een logische opbouw in het curriculum dat start vanuit basiskennis en steeds meer complexe onderwerpen behandelt. Tevens gaven ze aan dat er een duidelijke koppeling is tussen de aangeboden theorie en de klinische vaardigheden tijdens practica binnen semesters.

Tijdens de visitatie heeft de commissie het onderwijsmateriaal, de toetsen en de evaluaties van de blokken *Levensloop* uit het eerste bachelorjaar en *Complexe diagnostiek en behandeling* uit het derde bachelorjaar bestudeerd.

De commissie stelt vast dat het blok *Levensloop* een inhoudelijk goed opgezet blok is. Het is een blok met veel verschillende onderwerpen van gevarieerde diepgang. Het blok is echter slecht geëvalueerd door de studenten. In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan het Engelstalige studieboek als moeilijk werd ervaren en dat de toets niet representatief was. Uit de documentatie heeft de commissie kunnen constateren dat de evaluatie van zowel de inhoud van het blok als de toets zorgvuldig heeft plaatsgevonden. De commissie oordeelt dat het een inhoudelijk goed blok is, maar dat het wellicht iets te veel leerstof bevat en te theoretisch is voor het begin van de opleiding. De studenten gaven in het gesprek met de commissie echter aan dat het weliswaar een moeilijk blok is dat veel inzet vergt maar dat het relevante leerstof bevat voor deze fase van de opleiding. De semestercoördinator gaf aan in het gesprek met de commissie dat het blok is aangepast na de slechte evaluatie: er wordt nu een Nederlandstalig boek gebruikt en de verdeling van de toetsvragen over de verschillende onderwerpen is verbeterd.

De commissie stelt vast dat de diepgang van de theorie van het blok *Complexe diagnostiek en behandeling* op maat is voor een bacheloropleiding. De commissie beoordeelt de inhoud van het blok en het blokboek als duidelijk en goed.

Masteropleiding Tandheelkunde

De kritische zelfreflectie geeft aan dat in de masteropleiding de patiëntbehandeling centraal staat. In het klinisch onderwijs neemt de complexiteit van de mondproblemen waarmee de studenten geconfronteerd worden toe en krijgen de studenten steeds meer verantwoordelijkheid in de zorg- en behandelplanning van de patiënten. Daarnaast vindt academische vorming plaats door het zelfstandig verrichten van een wetenschappelijk onderzoek en door integratie van wetenschappelijke vorming in het klinisch onderwijs. De student ontwikkelt zich als een academische professional die gemaakte keuzes kan onderbouwen en geboden zorg kan verantwoorden. De student profileert zich op een deelgebied van de tandheelkunde of op wetenschappelijk gebied.

Net als in de bacheloropleiding is in de masteropleiding ieder studiejaar verdeeld in twee semesters. Het theorieonderwijs bouwt voort op de kennis die is opgedaan in de bacheloropleiding. De klinische competenties worden verworven in zowel het theoretisch als het klinisch onderwijs. Het klinisch onderwijs vindt plaats in het longitudinaal geprogrammeerde blok “Integrale mondzorg”, waartoe ook de coschappen “Mondziekten en kaakchirurgie” en “Orthodontie” behoren. De academische competenties worden opgedaan in de onderwijslijnen Wetenschappelijke scholing en Professionalisering. Het keuzeonderwijs wordt aangeboden in de onderwijslijn Individuele profilering. In Bijlage 3 is een overzicht van de masteropleiding weergegeven.

De masteropleiding is opgebouwd volgens het principe van concentrisch leren. De studenten worden geconfronteerd met steeds complexere mondzorgsituaties of patiënten uit specifieke zorggroepen. In de masteropleiding is tevens in toenemende mate sprake van interprofessionele samenwerking, waarbij studenten en staf van tandheelkunde en mondzorgkunde samenwerken in de onderwijskliniek.

De studenten gaven aan in het gesprek met de commissie het curriculum van de masteropleiding goed te vinden aansluiten op de bacheloropleiding. De studenten gaven aan dat de docenten leerstof uit de bacheloropleiding vooraf laten voorbereiden en herhalen voordat ingegaan wordt op de complexere mondzorg-problematiek en patiëntsituaties. De masterstudenten vinden dat ze goed worden begeleid in het verwerven van steeds complexere kennis en vaardigheden. Deze continue verdieping en uitbouw van de aanwezige kennis en vaardigheden in het curriculum wordt door hen erg gewaardeerd.

De commissie stelt vast dat de masteropleiding een breed opgezette opleiding is waarin de studenten in de onderwijslijn Individuele profilering de mogelijkheid hebben zich te profileren op een deelgebied van de tandheelkunde. De samenhang in het curriculum tussen de thematische onderwijseenheden en de onderwijslijnen zijn voor de commissie duidelijk herkenbaar in het curriculum. De commissie constateert op basis van gesprekken met docenten en studenten dat de vormgeving van het curriculum met onderwijseenheden en longitudinale onderwijslijnen helder is en dat zowel de docenten als de studenten de samenhang kunnen toelichten.

De commissie heeft de opbouw in het curriculum bestudeerd en enkele blokboeken nader bekeken. De commissie herkent het principe van concentrisch leren en de toenemende complexiteit in zowel de opbouw van het curriculum als in de toenemende moeilijkheidsgraad in kennis en vaardigheden in de blokken.

De commissie waardeert de geïntegreerde aandacht in de studie voor interprofessioneel samenwerken, professionalisering als tandarts en de klinische mondzorg.

Voor de masteropleiding heeft de commissie het onderwijsmateriaal, de toetsen en de evaluaties van de blokken *Wetenschappelijke scholing* voor de gehele masteropleiding en *Specifieke zorggroepen* uit het eerste masterjaar bestudeerd.

Het studiemateriaal voor *Wetenschappelijke scholing* beschrijft adequaat wat van de studenten wordt verwacht in de lijn Wetenschappelijke scholing. De lijn is goed opgezet, van eenvoudige kennis en opdrachten naar meer complexe kennis en vaardigheden. Het studiemateriaal omvat voldoende gestructureerde opdrachten om de studenten te stimuleren met de leerstof aan het werk te gaan en hen te ondersteunen bij het verwerven van de beoogde kennis en vaardigheden. Uit de bestudeerde evaluatie blijkt dat de studenten het

onderwijs van de lijn beoordelen als zeer relevant. Tevens geven ze aan dat de begeleiding door de docenten goed is.

Van het blok *Specifieke zorggroepen* stelt de commissie vast dat het materiaal erg divers is, zowel inhoudelijk (onderwerpen die worden behandeld) als wat betreft de kwaliteit van het materiaal per onderwerp. De afzonderlijke onderdelen van het blok vertonen weinig onderlinge samenhang. De commissie is van mening dat de diepgang per onderwerp in dit blok zeer wisselend is. Van verschillende onderwerpen beoordeelt de commissie de diepgang onvoldoende voor een masteropleiding. De commissie constateert op basis van het bestudeerde materiaal dat het blok Specifieke zorggroepen van matige kwaliteit is.

In de bestudeerde evaluaties geven de studenten aan dat de docenten niet op de hoogte bleken te zijn van de inhoud van de colleges van hun collega-docenten binnen het blok. Daarnaast gaven de studenten aan dat zij de kwaliteit van de colleges en de docenten niet altijd goed vonden en het verplichte karakter van de colleges niet op prijs stellen.

Uit het evaluatieverslag bleek daarnaast dat de studenten niet tevreden zijn over de toetsing van het blok. In het evaluatieverslag was beschreven dat de studenten van mening waren niet tijdig op de hoogte te zijn gesteld van het feit dat van hen een eindpresentatie werd verwacht als afsluiting van het blok. Uit het evaluatieverslag bleek eveneens dat deze wijze van toetsing niet heeft geleid tot slechte resultaten van de studenten. In het gesprek met de studenten gaven zij aan dat de eindpresentatie als toets niet was beschreven in het studiemateriaal en daardoor niet vooraf bij hen bekend was. In het verbeterverslag dat naar aanleiding van het evaluatieverslag is gemaakt en dat is opgenomen bij het materiaal, hebben de docenten aangegeven dat in het nieuwe studiemateriaal de eindpresentatie als toetsmoment wordt opgenomen.

Didactisch concept

Het didactisch concept van de Groningse Tandheelkunde opleidingen is gestoeld op het principe van probleemgestuurd en patiëntgeoriënteerd onderwijs in de context van het toekomstige beroep. In het kleinschalige onderwijs leert de student actief en zelfstandig kennis te verwerven.

In de kritische zelfreflectie wordt beschreven dat het onderwijs in de blokken zoveel mogelijk wordt gestart met het confronteren van de studenten met een tandheelkundige casus of probleem. Vervolgens dienen de studenten hiervoor zelfstandig een oplossing te vinden, net zoals dit in de latere beroepspraktijk vereist zal zijn.

Een voorbeeld van deze leermethodiek is de vormgeving van de tiendaagse leercycli, waaruit de onderwijseenheden van de curricula zijn opgebouwd. Elke leercyclus vormt een samenhangend geheel rond een tandheelkundig onderwerp. In een leercyclus wordt een programma aangeboden in een vast ritme van colleges, tutorgroepen, zelfstudie en practica. De leercyclus start altijd met een patiëntcollege waarin een patiënt met een specifieke klacht of probleem centraal staat. In de vervolgcollages, tutorgroepen, zelfstudieopdrachten en de practica vormt deze patiënt met klacht en/of zorgprobleem het uitgangspunt voor het verwerven van de beoogde kennis, vaardigheden en competenties. In de practica oefenen de studenten de klinische vaardigheden behorende bij het tandheelkundige onderwerp. Een leercyclus wordt afgesloten met een responsie- en magistraalcollege waarin respectievelijk de studenten hun leervragen over het tandheelkundige onderwerp kunnen stellen en de docent terugblijkt op het onderwerp van de cyclus.

De commissie herkent het didactisch concept van de opleidingen in de curricula en in de onderwijsleermethoden, waaronder de leercyclus. Uit de bestudeerde blokboeken en tijdens de gesprekken met docenten en studenten is gebleken dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van casuïstiek en patiëntproblemen uit de praktijk. De beschreven vormgeving van de leercycli werd door de studenten beschreven zoals die bedoeld is. Zij waarderen in hoge mate de koppeling tussen de beroepspraktijk en de onderwerpen in de opleidingen door het intensieve gebruik van casuïstiek en patiëntproblemen. Tevens waarderen zij de koppeling tussen theorie en het oefenen van vaardigheden.

De aangeboden onderwijsvormen zoals bijvoorbeeld de patiëntcolleges, tutorgroepen, zelfstudieopdrachten en practica in zowel de bachelor- als de masteropleiding stimuleren de studenten actief bezig te zijn met de leerstof. De commissie is van oordeel dat de zelfstudie die de studenten moeten uitvoeren adequaat wordt ondersteund. In de blokboeken van zowel de bachelor- als de masteropleiding die de commissie heeft bestudeerd, zijn de zelfstudieopdrachten duidelijk omschreven, goed gestructureerd en wordt beschreven wat het gewenste resultaat is.

Het onderwijs is kleinschalig. Tijdens de rondleiding heeft de commissie waargenomen dat er inderdaad vijf docenten aanwezig zijn voor de begeleiding van 60 studenten, zowel in het skills lab als in de onderwijskliniek. Tijdens de gesprekken met de studenten werd door hen beaamd dat er altijd minimaal een docent per twaalf studenten aanwezig is voor begeleiding.

De commissie stelt vast dat het beschreven didactische concept volledig is geïntegreerd in de curricula en de onderwijseenheden van de opleidingen.

2.2 Vertaling eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de eindkwalificaties van de bacheloropleiding en de masteropleiding adequaat vertaald worden in het onderwijs. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan orthodontie, naar aanleiding van de aanbeveling die is geformuleerd door het NVAO-panel dat in 2009 in het kader van de Toets nieuwe opleiding de driejarige masteropleiding heeft beoordeeld. Tevens is aandacht besteed aan de vertaling van de eindkwalificaties van parodontologie in het onderwijs.

De curricula voor de Tandartsenopleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen worden vastgesteld door de curriculumcoördinatoren. Zij doen dit op basis van de gestelde eindkwalificaties in het raamplan. Na het vaststellen van de curricula bespreken de curriculumcoördinatoren deze met de semester- en lijncoördinatoren. De curriculumcoördinatoren, semestercoördinatoren en lijncoördinatoren dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de curricula en het bereiken van de beoogde eindkwalificaties per onderwijslijn.

De curriculumcoördinatoren controleren regelmatig of alle eindkwalificaties van het raamplan worden gedekt door in de curricula. Hiervoor is een matrix ontwikkeld waarin per competentie uit het raamplan staat aangegeven in welke onderwijseenheid deze wordt verworven.

Op basis van de matrix is een spiegelbeeld-document ontwikkeld waarin de te realiseren leerdoelen staan en in welke blokken deze aan de orde komen. De semestercoördinatoren bespreken het spiegelbeeld-document, de matrix en het raamplan met de docenten per semester en definiëren met elkaar wat per blok de voorkennis van de studenten, het gewenste thema, de doelstellingen en het vervolgprogramma zijn voor de studenten. Hierdoor wordt

een goede opbouw van en samenhang tussen de blokken gerealiseerd, binnen de kaders van de eindtermen.

Er zijn regelmatig evaluatiemomenten ingebouwd waarin zowel de matrix als het spiegelbeeld-document als de inhoud van de blokken worden besproken en indien nodig aangepast.

De commissie heeft zowel de matrix als het spiegelbeeld-document bestudeerd en heeft vastgesteld dat alle eindkwalificaties van het raamplan worden gedekt door de curricula. Uit de gesprekken is gebleken dat er inderdaad intensief overleg plaatsvindt tussen de curriculumcoördinatoren, semestercoördinatoren en lijncoördinatoren over deze documenten. De semestercoördinatoren overleggen met de docenten over de inhoud van de blokken. De docenten gaven aan kennis te hebben van het raamplan, de matrix en het spiegelbeeld-document en konden de relaties tussen deze documenten toelichten aan de commissie. Daarnaast bleken zij op de hoogte te zijn van de eindkwalificaties die door de studenten bereikt moeten worden in het door hen gedoeerde blok. De commissie constateert dat er vanuit de opleidingen voldoende controle bestaat over het waarborgen van de eindkwalificaties in de curricula. Zowel het raamplan, de matrix als het spiegelbeeld-document bleken bij navraag bekend te zijn bij alle gesprekspartners van de commissie die betrokken zijn bij het ontwikkelen en uitvoeren van de onderwijseenheden.

Orthodontie

Eén van de aanbevelingen tijdens de accreditatie van de driejarige opleiding in 2009 was een verder doorgevoerde integratie van klinische orthodontie in de bacheloropleiding en in het specialisatieprofiel van het derde masterjaar. Naar aanleiding van deze aanbeveling is het orthodontieonderwijs aangepast. In het theoretische onderwijs in de masteropleiding is meer kennis en diagnostiek opgenomen. Daarnaast is een coassistentschap van één week toegevoegd in het tweede masterjaar. In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan dat het afhankelijk is van de individuele student of er tijdens dit coassistentschap door de student wordt geobserveerd, of dat de student eenvoudige handelingen zelf uitvoert.

De commissie meent dat de gestelde eindkwalificatie van de masteropleiding zoals geformuleerd in het raamplan op gebied van orthodontie voor meerderlei uitleg vatbaar is. In principe voldoet de opleiding aan het raamplan, zonder dat de studenten tijdens de studie eenvoudige orthodontie handelingen zelf uitvoeren. De commissie is echter van mening dat het uitvoeren van eenvoudige handelingen binnen de masteropleiding hoort, en pleit ervoor dat studenten worden gestimuleerd om tijdens het coassistentschap eenvoudige handelingen op het gebied van orthodontie zelf uit te voeren en niet enkel te observeren.

Parodontologie

Parodontologie is van oudsher een kerngebied van de opleiding in Groningen. De commissie heeft aan de hand van de klinische logboeken vastgesteld dat de studenten verschillende soorten verrichtingen uitvoeren op het gebied van parodontologie, zoals bijvoorbeeld de diagnostiek en de behandeling van niet-gecompliceerde parodontitis. De supervisie over deze verrichtingen wordt verzorgd door stafdocenten van de opleiding. Hiermee voldoet de opleiding aan de eindtermen van het raamplan.

2.3 Wetenschappelijke vorming

Bacheloropleiding Tandheelkunde

In de bacheloropleiding maakt de student kennis met *evidence based practice* en onderzoeksmethodologie. In het tweede jaar van de bacheloropleiding voeren de studenten na een aantal colleges en groepsgewijze basisopdrachten een jaaropdracht uit in een team van twee tot drie studenten. In deze jaaropdracht ontwikkelen zij op basis van systematische literatuuranalyse een onderzoeksprotocol. Vervolgens voeren zij in het derde bachelorjaar een onderzoek uit en schrijven en presenteren zij aan het einde van jaar een scriptie.

In de kritische zelfreflectie geeft de opleiding aan niet tevreden te zijn over de bereikte doelen op het gebied van wetenschappelijke vorming. Dit werd onderschreven door de docenten en studenten. Zij gaven aan dat de wetenschappelijke scholing in de bacheloropleiding meer aandacht behoeft. Masterstudenten gaven aan dat de wetenschappelijke vorming van de bacheloropleiding te kort heeft geschoten, waardoor zij hun kennis moeten opfrissen en verdiepen alvorens te kunnen starten met de opdrachten wetenschappelijke vorming in de masteropleiding. Zoals in standaard 3 duidelijk wordt, zijn ook de bachelorscripties volgens de commissie van matige kwaliteit. De commissie constateert dan ook dat de wetenschappelijke vorming van de bacheloropleiding niet voldoet aan de gestelde eisen. De commissie stelt bovendien vast dat de lijn *Wetenschappelijke scholing* reeds in 2005 als onvoldoende beoordeeld is tijdens de visitatie en betreurt het ten zeerste dat de verschillende verbeteracties sinds 2005 tot onvoldoende resultaat hebben geleid.

Sinds november 2011 is een nieuwe lijncoördinator aangesteld voor wetenschappelijke scholing. Zij heeft vastgesteld dat niet de opzet van de lijn, maar de structuur en de ondersteuning door docenten te kort schiet. Sinds haar aantreden als lijncoördinator heeft zij meer structuur in de lijn aangebracht. Er wordt meer tijd voor de studenten ingeroosterd, de docenten worden beter begeleid in het uitvoeren van hun taak en studenten worden beter begeleid. Daarnaast wordt tijdens de docent-overleggen de kalibratie van beoordelingen besproken. De commissie concludeert na bestudering van het studiemateriaal dat gebruikt wordt in de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing en het gesprek met de lijncoördinator, dat de opzet van de wetenschappelijke scholing op dit moment adequaat is en voldoet aan de gestelde eisen. De uitvoering van de opzet en de ondersteuning door docenten was tot voor kort onder de maat. De commissie heeft er vertrouwen in dat met de nieuwe lijncoördinator, de reeds bestaande opzet van de lijn en betere begeleiding door docenten, de wetenschappelijke vorming van bachelorstudenten in toekomst aan de gestelde eisen zal voldoen. Hierbij merkt de commissie op dat de tijdsbesteding van docenten aan deze lijn op dit moment niet geformaliseerd is en daarmee afhankelijk van de vrijwillige inzet van de individuele docenten. Om de kwaliteit van het onderwijs in wetenschappelijke vorming te waarborgen, acht de commissie het noodzakelijk dat het management van de opleiding de lijncoördinator van wetenschappelijke scholing volledig ondersteunt – onder meer door de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren – en er zorg voor draagt dat de tijd die nodig is voor begeleiding door docenten geformaliseerd wordt.

Masteropleiding Tandheelkunde

De wetenschappelijke scholing in de masteropleiding is volgens de kritische zelfreflectie gericht op het toepassen van wetenschappelijke kennis en methoden en de integratie met het klinisch handelen. De masterstudenten schrijven een aanvraag voor een zelf uit te voeren wetenschappelijk onderzoek. Dit onderzoek wordt onder begeleiding van een docent uitgevoerd, waarna verslag wordt gedaan in een scriptie. Daarnaast schrijft iedere student voor een zelfgekozen patiënt een casereport inclusief kritische analyse van de literatuur (CAT)

en presenteert dit aan vakgenoten met als doel dat ook zij hier van leren. Tenslotte vindt de wetenschappelijke scholing plaats in het klinisch onderwijs waar de principes van *evidence based practice* worden toegepast en binnen de KWER bijeenkomsten. De KWER bijeenkomsten zijn gericht op het eigen maken van een systematisch denkproces voor het beargumenteerd nemen van beslissingen over het technisch en normatief handelen, tegen de achtergrond van de wetenschappelijke actualiteit en ethisch-morele principes.

De commissie stelt vast dat de wetenschappelijke scholing van de masteropleiding voldoet aan de gestelde eisen, maar vindt dat er ruimte is voor verbetering. De commissie is bijvoorbeeld van mening dat er een te geringe koppeling is tussen de onderzoekslijnen van het Centrum voor Tandheelkunde en Mondzorgkunde en het onderwijs dat wordt verzorgd binnen de opleidingen. Waarschijnlijk is deze geringe koppeling de reden waardoor de inbedding van de onderzoeken van de studenten in het klinisch fundamenteel onderzoek vaak ontbreekt. De commissie adviseert de opleiding de band tussen onderwijs en onderzoek te verstevigen, zodat het voor de studenten mogelijk wordt meer diepgang en expertise te ontwikkelen op het gebied van de wetenschappelijke vorming. De commissie verwacht dat hiermee de kwaliteit van de masterscripties verhoogt en de publicatiemogelijkheden worden vergroot.

2.4 Professionalisering

In de visie van de opleidingen Tandheelkunde in Groningen heeft een professionele tandarts zowel de kennis als de kunde om goede zorg te verlenen. Dit vereist dat de tandarts keuzes maakt om in een gegeven context het beste te doen en het eigen handelen te kunnen verantwoorden. Het ontwikkelen van de hiervoor noodzakelijke kennis, vaardigheden, houding en competenties wordt samengevoegd in de onderwijslijn Professionalisering.

Professionalisering vindt in de opleidingen integraal plaats. Dit betekent dat studenten zowel in de bachelor- als in de masteropleiding een portfolio bijhouden waarin zij onder andere sterkte- en zwakte analyses, analyses van persoonlijke ervaringen, verslagen van tutorgroepen en beoordelingen van het skills lab en de kliniek verzamelen. Van de onderwijslijn Professionalisering maken ook zijn coachbijeenkomsten deel uit. Elke student wordt geplaatst in een coachgroep. Deze coachgroep, bestaande uit maximaal acht studenten die in dezelfde fase van de studie zitten, wordt begeleid door een docent. In de coachgroepen worden de observaties, ervaringen en de portfolio-opdrachten besproken.

Bacheloropleiding Tandheelkunde

In de bacheloropleiding ontwikkelt de student de noodzakelijke reflectieve vaardigheden voor het proces van verantwoording middels portfolio-opdrachten waarin het eigen handelen wordt geanalyseerd op basis van de feedback die ontvangen wordt in de tutorgroep en op het skills lab. In de coachgroep bespreekt de student zijn observaties en ervaringen.

De studenten gaven aan veel te leren van zowel de coachgroepen als het werken aan de opdrachten voor het portfolio. Zij vinden dat de docenten kritisch kijken naar de opdrachten voor de portfolio's en worden regelmatig gevraagd verslagen te verbeteren. De relevantie van de lijn *Professionalisering* neemt volgens de studenten toe naarmate ze meer met patiënten werken. De docenten gaven aan dat het moeilijk is om de studenten die net zijn gestart met hun bacheloropleiding, te motiveren om serieus werk te maken van de portfolio-opdrachten. De docenten hebben onderling regelmatig overleg over hoe zij de studenten beter kunnen begeleiden en stimuleren om de opdrachten zorgvuldig te maken. Studenten en docenten zijn tevreden over het functioneren van de coachgroepen.

De commissie is positief over het portfolio, maar vindt de schriftelijke feedback van docenten hierin mager. De coachgroepen worden door de commissie bijzonder gewaardeerd. De commissie is van mening dat de beperkte schriftelijke feedback wordt gecompenseerd door de persoonlijke begeleiding, maar pleit ervoor aan de schriftelijke feedback meer tijd en zorg te besteden.

Masteropleiding Tandheelkunde

In de masteropleiding is professionalisering met name gerelateerd aan de persoonlijke professionele groei. Het onderwijs in professionalisering is voor een belangrijk deel verweven in het klinisch onderwijs. Professionalisering omvat in de masteropleiding:

- Klinische Wetenschappelijk Ethisch Redeneren (KWER)-bijeenkomsten;
- Professie in praktijk;
- Coachgroepbijeenkomsten;
- Communicatiepractica.

De uitwerkingen van de verschillende onderdelen worden door de student verzameld in het portfolio.

De studenten waarderen de integratie van klinische vaardigheden, communicatie en professionalisering. In het gesprek met de commissie gaven zij als voorbeeld de communicatiepractica. Hiervoor wordt tijdens *Integrale mondzorg* een aantal patiëntgesprekken van de student opgenomen die vervolgens worden geëvalueerd tijdens de practica. Ter afsluiting schrijven de studenten een zelfreflectieverslag met ontwikkelpunten en voegen dit toe aan hun portfolio.

De docenten gaven aan dat de kwaliteit van de beoordeling van het professionele gedrag tijdens het werken in de kliniek afhangt van de begeleidende docenten. Deze docenten zijn vaak deeltijd docenten en werken naast hun functie aan de opleiding ook in een tandartsenpraktijk. Voordat de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs was doorgevoerd, waren er veel verschillende docenten die op hun eigen wijze de studenten beoordeelden. De commissie verwacht dat door het beoordelen door de docenten in de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs de kwaliteit van de beoordelingen zal toenemen.

De beoordelingen door docenten in de kliniek worden door de student verzameld, geanalyseerd en samengevat in een verslag. Dit verslag wordt besproken in een gesprek met de coach. In de coachgroepen wordt gereflecteerd op de ervaringen in de kliniek op het gebied van samenwerken met collega's en het behandelen van patiënten. In de eerste twee masterjaren ligt de nadruk op het samenwerken. In het derde masterjaar wordt aandacht besteed aan de rol van regisseur van de mondzorg.

De commissie is onder de indruk van de opzet van de lijn *Professionalisering* in de masteropleiding en de volledige integratie van professionalisering in alle onderdelen van het curriculum. In de gesprekken met afgevaardigden van het werkveld werd ook bijzonder positief gesproken over de professionaliteit en het functioneren van de studenten en afgestudeerden uit Groningen in teams en jegens patiënten. De commissie is van mening dat de vormgeving van de lijn *Professionalisering* en de ontwikkeling van het professioneel gedrag van studenten bovengemiddeld is in de masteropleiding in Groningen.

2.5 Klinische vaardigheden

Bacheloropleiding Tandheelkunde

In de eerste twee jaar van de bacheloropleiding verwerven de studenten de (pre-)klinische vaardigheden en theoretische kennis die nodig is om patiëntenzorg uit te kunnen voeren. De bachelorstudenten trainen hun manuele vaardigheden in het eerste jaar in het skills lab en de jaren daarna ook in de kliniek. Naast de ingeroosterde practica hebben de studenten de mogelijkheid om docentonafhankelijk te oefenen in het skills lab. In het derde jaar participeren de studenten in de tandheelkundige zorg van patiënten met niet-complexe mondpathologie.

Het coördineren van de samenhang en verbinding tussen de aangeboden theorie en het oefenen van vaardigheden vindt plaats door de semestercoördinatoren. In het gesprek met de commissie gaven zij aan dat er intensief contact is tussen de docenten van de theoretische blokken en van de klinische vaardigheden over programmering, samenhang, inhoud en beoordelingen van de klinische blokken. De studenten waarderen de combinatie tussen theorie en praktijk die in de klinische vakken vanaf het eerste studiejaar plaatsvindt. Ook de samenwerking met de studenten van mondzorgkunde, het teamconcept, wordt door de studenten zeer gewaardeerd.

Tijdens de visitatie heeft de commissie een rondleiding gekregen. De commissie heeft geconstateerd dat er voldoende up-to-date faciliteiten beschikbaar zijn voor het aantal studenten en dat er voldoende begeleiding is door docenten. De commissie heeft waargenomen dat het samenwerken met andere mondzorgdeskundigen plaatsvindt tijdens practica waarbij tandheelkunde en mondzorgkunde studenten onder leiding van een tandarts-docent en een docent mondzorgkunde patiëntenbehandelingen voorbespreken, uitvoeren en nabespreken. De commissie stelt vast dat er voldoende aandacht is voor de klinische vaardigheden en de samenwerking met andere mondzorgdeskundigen in het bachelorcurriculum.

De ergonomie is volgens de commissie echter een punt van aandacht. Tijdens de rondleiding merkte de commissie op dat veel studenten werken met een slechte lichaamshouding. De commissie doet de suggestie tijdens het klinisch onderwijs de studenten vaker feedback te geven op hun werkhouding en hierover aantekeningen te maken op hun beoordelingen.

Voor het ontwikkelen van klinische vaardigheden wordt in Groningen nog geen gebruik gemaakt van e-learning, zoals simulaties. De docenten van de klinische onderwijslijn gaven aan nauw contact hierover te hebben met het ACTA maar zij vinden de resultaten op dit moment nog onvoldoende. De e-learning zoals deze nu gebruikt wordt bij het ACTA, is een aanvulling op het (pre)-klinisch onderwijs en geen vervanging ervan. Als aanvulling op het huidige onderwijs vinden de opleidingen in Groningen de investering te kostbaar. De commissie vindt het ontbreken van e-learning een gemis en beveelt aan meer energie te steken in het inventariseren van de mogelijkheden op dit gebied.

Masteropleiding Tandheelkunde

De masteropleiding is gericht op het uitbouwen van de klinische vaardigheden die in de bacheloropleiding zijn opgedaan. Belangrijk is hierbij het volgen van de richtlijn van het voldoende aantal verrichtingen per tandheelkundig onderwerp. De richtlijn is vastgelegd in de blokboeken. De commissie heeft het onderwijsmateriaal bestudeerd en geconcludeerd dat aan deze richtlijn wordt voldaan.

Voor het bijhouden van de richtlijn van het aantal verrichtingen en de beoordelingen hiervan, hanteren de studenten een klinisch logboek. De commissie heeft inzage gehad in deze logboeken en zich ervan gewist dat de richtlijn ten aanzien van de verrichtingen wordt bijgehouden, gecontroleerd en beoordeeld.

Het klinisch onderwijs van de masteropleiding is per september 2012 opnieuw ingericht. Het klinisch onderwijs voor september 2012 bestond uit onderwijs op de kliniek, een patiëntgebonden dagdeel en een niet-patiëntgebonden dagdeel. In de nieuwe opzet blijft het teamconcept gehandhaafd. De zorg voor en uitvoering van patiëntbehandelingen vindt plaats in teams van studenten Tandheelkunde en Mondzorgkunde onder leiding van een tandartsdocent.

Omdat de herinrichting van het klinisch onderwijs net heeft plaatsgevonden, heeft de commissie gekeken naar zowel de klinische vaardigheden van de huidige studenten en als naar de gewenste situatie vanaf september 2012.

In de nieuwe opzet bestaat het klinisch onderwijs uit:

- Uitvoeren van diagnostiek en zorgplanning in het Diagnostisch centrum;
- Klinische programma's met stages in deelgebieden van de tandheelkunde met gespecialiseerde tandartsen;
- Integrale uitvoering van de zorg in het behandelcentrum (masterjaar 3).

De logistiek rond de patiëntenzorg wordt in eerste instantie uitgevoerd door de tandartsassistenten van de kliniek. Dit houdt in dat zij de eerste afspraak inplannen voor de patiënt met een student. Na de eerste afspraak is de student verantwoordelijk voor het plannen van de vervolgsafspraken met de patiënt. Door deze werkwijze kan een patiënt met een bepaald probleem ingepland worden bij een student die de gewenste handeling nog moet verrichten.

De docenten en studenten waren op het moment van de visitatie enthousiast over de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs, ondanks enkele opstartproblemen. De studenten verwachten dat door de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs de patiënten beter verdeeld worden over de studenten. Het voldoen aan het minimum aantal verrichtingen, dat in het verleden druk opleverde bij de studenten, wordt waarschijnlijk eenvoudiger. De docenten zien voordelen omdat zij minder generiek hoeven te werken en zich kunnen focussen op hun vakgebied binnen de tandheelkunde. Zij verwachten daarbij dat het beoordelen van studenten beter wordt, omdat de docenten als vakgroep de studenten beoordelen. Tenslotte gaan zij er van uit dat de studenten beter toegang krijgen tot patiënten die de zorg nodig hebben waarvoor de student verrichtingen moet uitvoeren.

De commissie waardeert hoe het nieuwe onderwijs tot stand is gekomen, waarbij de docenten de verantwoordelijkheid hebben genomen voor de herinrichting. De commissie vertrouwt erop dat de nieuwe inrichting van het klinisch onderwijs de genoemde voordelen voor zowel docenten als studenten waarmaakt en, indien er knelpunten zijn, de curriculumcoördinator in samenspraak met de docenten tijdig met oplossingen komt.

De commissie is van mening dat er zowel in de nieuwe inrichting als in de oude inrichting van het klinisch onderwijs, voldoende aandacht is voor het ontwikkelen van de klinische vaardigheden van de masterstudenten. Afgestudeerden van de masteropleiding en door de commissie bevraagde tandartsen uit het werkveld, die werken met studenten en

afgestudeerden van de opleidingen in Groningen, gaven aan dat de opleiding opleidt tot tandartsen met brede technische vaardigheden, die goed kunnen samenwerken met andere mondzorgprofessionals en zeer communicatief zijn, zowel met patiënten als met collega's.

2.6 Studielast en studeerbaarheid

In Bijlage 4 zijn gegevens opgenomen over de instroom, studielast en rendementen van de bachelor- en masteropleiding. Het studierendement is voldoende. Van de cohorten die in 2005 tot 2007 zijn gestart met de bacheloropleiding heeft tussen de 71% en 89% na vijf jaar de bacheloropleiding behaald. Het propedeuserendement na één jaar is gemiddeld laag: tussen de 25% en 63% haalt in één jaar de propedeuse. Na het behalen van de propedeuse is de uitval laag. In de masteropleiding geldt voor de laatste vier cohorten een herinschrijving van 100%. De opleidingen voldoen hiermee aan de streefcijfers met betrekking tot het studierendement.

Zowel de studieadviseur als de studenten gaven aan dat in het eerste jaar van de bacheloropleiding het blok *Levensloop* en de planning hiervan een struikelblok vormen. Zowel de curriculumcoördinator als de semestercoördinator gaven er tijdens de visitatie blijk van hiervan op de hoogte te zijn en er aandacht aan te besteden. Ook de studieadviseur bleek goed op de hoogte te zijn van de problemen rondom het blok. Zij gaf aan de eerstejaars studenten te waarschuwen voor dit blok en hen te motiveren zich volledig in te zetten om het te halen. Deze aandacht en de uitvoering van de verbeterplannen, die gemaakt zijn naar aanleiding van de evaluaties, leveren resultaat op: in 2011 slaagden 89% van de studenten voor het blok. De commissie acht het belangrijk dat er aandacht blijft voor dit blok, want er is in het totale programma van de opleiding weinig flexibiliteit, waardoor eenmaal opgelopen achterstand moeilijk ingehaald kan worden. In de masteropleiding zijn geen struikelbommen geconstateerd door de commissie.

De studieadviseur en de bachelorstudenten gaven aan in de gesprekken met de commissie dat de bacheloropleiding een strak gepland programma is, waarin het moeilijk is eventueel opgelopen studievertraging in te halen. De studielast wordt door met name de bachelorstudenten als hoog ervaren. Daarentegen gaven de alle studenten aan dat het programma studeerbaar is. De commissie stelt vast dat de studenten in zowel het bachelor- als masterprogramma de studie kunnen behalen in de daarvoor gestelde tijd.

2.7 Onderwijsgevend personeel

De commissie is van mening dat het onderwijs in de bachelor- en masteropleidingen wordt verzorgd door een zeer gemotiveerd en bereidwillig docententeam waarvan de leden goed met elkaar samenwerken. Er is veel overleg tussen de verschillende coördinatoren onderling, tussen de coördinatoren en de docenten en tussen de docenten onderling. De staf voelt zich gezamenlijk verantwoordelijk voor het bereikte eindniveau en voor het afleveren van goede tandartsen.

De staf-student ratio is gemiddeld 1 op 8. Er zijn veel docenten betrokken bij het onderwijs. De studenten gaven aan dat zij de docenten goed kunnen bereiken en dat er persoonlijke begeleiding is. De commissie ervaart de betrokkenheid van de docenten bij het onderwijs en de vormgeving daarvan als zeer groot. De betrokkenheid van onderzoekers in het onderwijs is gering. De commissie pleit ervoor deze betrokkenheid van onderzoekers te vergroten, met name in de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing.

Binnen de Rijksuniversiteit Groningen zijn er veel scholingsmogelijkheden op vakinhoudelijk en didactische gebied. De docenten gaven aan dat zowel de stafdocenten als de tandarts-

docenten worden gestimuleerd zich inhoudelijk en didactisch te ontwikkelen. De docenten gaven in de gesprekken aan dat, ondanks de ontwikkelmogelijkheden, doceren ondergewaardeerd wordt door de universiteit; het is moeilijk carrière te maken op basis van goed docentschap.

De visitatiecommissie uit 2005 heeft de aanbeveling gedaan de wetenschappelijke formatie uit te breiden omdat het onderwijs door te weinig docenten werd uitgevoerd en daardoor kwetsbaar was. De wetenschappelijke formatie is uitgebreid met 4,4 FTE naar 35 FTE. De opleidingen echter geven aan dat zij op sommige gebieden nog steeds krap bemenst zijn en dat niet op elk expertise gebied een hoogleraar of universitair hoofddocent beschikbaar is. Als oplossing hiervoor is samenwerking gezocht met andere tandheelkundige opleidingen in Nederland, resulterend in een intentieverklaring tot samenwerking. Daarnaast is aangegeven door het management dat er door de inbedding van de opleidingen in het UMCG meer hoogleraren met medische expertise bij het onderwijs betrokken zijn.

De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de staf voor het onderwijs goed is. De commissie waardeert het initiatief om samen te werken met andere tandheelkundige opleidingen. Dat neemt niet weg dat de commissie de organisatie nog steeds als kwetsbaar ervaart. De docenten gaven aan een hoge werkdruk te ervaren. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de recente organisatieverandering en de verandering van het klinisch onderwijs, maar ook door de kleinschaligheid van het onderwijs en het type opleiding. Het management van de opleidingen is van mening dat de herinrichting van het klinisch onderwijs in de toekomst een deel van de werkdruk zal wegnemen.

Bij de visitatie van 2009 heeft de masteropleiding de aanbeveling gekregen zorg te dragen voor een verhoogde en versnelde aandacht voor docentprofessionalisering. Naar verwachting heeft in 2012 25% van de staf een BKO traject afgerond. Voor de klinische docenten wordt een speciaal traject opgezet. De commissie is van oordeel dat een percentage van 25% na drie jaar tijd beperkt is, maar gaat ervan uit dat na de start van het traject voor klinische docenten er snel meer docenten opgeleid zijn.

2.8 Opleidingsspecifieke voorzieningen en studiebegeleiding

Zowel de bachelor- als de masterstudenten gaven aan dat de sfeer op de opleidingen prettig is. De opleidingen zijn kleinschalig opgezet, met korte lijnen tussen de docenten onderling en tussen docenten en studenten. De studenten gaven aan dat zij de contacten met de docenten als goed ervaren en dat er veel persoonlijke aandacht is voor de studenten.

Elk jaar heeft een jaarvertegenwoordiging, bestaande uit vier gekozen studenten uit het betreffende jaar. De jaarvertegenwoordiging heeft een belangrijke rol bij de evaluaties van de blokken en in de communicatie tussen docenten en studenten. Zowel de jaarvertegenwoordigers, de docenten en de studenten gaven aan dat dit systeem goed werkt en dat knelpunten in blokken, toetsen en met docenten opgelost worden via deze lijnen. De studenten zien dat er verbeteringen worden doorgevoerd op knelpunten die door hen zijn aangegeven.

Tijdens de rondleiding heeft de commissie kennisgenomen van de onderwijsvoorzieningen. In Bijlage 4 is hiervan een overzicht opgenomen. De commissie vindt de onderwijsvoorzieningen volstaan voor het onderwijs en het aantal studenten.

De studenten worden volgens de commissie voldoende ondersteund in hun opleiding. In het eerste jaar van de bacheloropleiding vinden er drie individuele gesprekken plaats tussen de

student en een aan de student toegewezen docent. Deze docent is één van de bachelordocenten en is in principe een andere docent dan de docent die de coachgroep van de student begeleidt.

Tijdens de drie ingeplande individuele gesprekken staan het studieplan en de motivatie van de student centraal en wordt gesproken over de studievoortgang, de beroepskeuze en de praktijkervaringen. Indien nodig wordt de student tijdens deze gesprekken doorverwezen naar de studieadviseur.

De studieadviseur geeft informatie, advies en begeleiding bij vragen over studieplanning, studiemethode en studievertraging. De studieadviseur gaf in het gesprek met de commissie aan dat alle bachelorstudenten met een onvoldoende in het eerste of tweede semester worden opgeroepen voor een gesprek. Daarnaast weten de studenten de studieadviseur zelf te vinden als zij een probleem ervaren. Zowel studenten als de studieadviseur gaven aan tevreden te zijn over de manier van werken en de contacten met elkaar.

De bachelor- en masterstudenten gaven aan tijdens de gesprekken met de commissie moeite te hebben met de verschillen in de beoordelingen van de docenten ten aanzien van de klinische vaardigheden. Deze verschillen in beoordelingen van docenten veroorzaakt druk bij studenten, aangezien een onvoldoende beoordeling studievertraging kan veroorzaken. De docenten gaven aan veel acties te ondernemen om deze verschillen in beoordelingen te beperken. De kalibratie van beoordelingen van de klinische vaardigheden wordt besproken tijdens docenten-overleggen aan de hand van casussen, en er wordt gewerkt aan protocollen.

Daarnaast wordt in het nieuwe klinisch onderwijs meer thematisch gewerkt waardoor de docenten verwachten dat de kwaliteit van de beoordelingen en de vergelijkbaarheid wordt verbeterd. De opleidingscommissie heeft de kalibratie van de beoordelingen als speerpunt voor het komende jaar gedefinieerd.

De commissie constateert dat de kalibratie van beoordelingen nog steeds een zorgpunt is voor de studenten. De commissie heeft er vertrouwen in dat de aandacht die er door de docenten reeds aan is besteed en nog wordt besteed, op korte termijn resulteert in een hogere waardering van de studenten voor de wijze van oordelen.

Internationalisering

De opleidingen geven in de kritische zelfreflectie aan internationalisering een belangrijk onderdeel te vinden van de opleiding tot tandarts. Tijdens de bacheloropleiding is het mogelijk om in het tweede en derde jaar, in de onderwijslijn Individuele profilering, een korte Europese stage te lopen. In de masteropleiding is het ook mogelijk om te kiezen voor een stage buiten Europa. De masterstudenten kunnen kiezen om de buitenlandse stage in te vullen in het kader van de onderwijslijn Individuele profilering, de wetenschappelijke stage inclusief onderzoek of een combinatie van beide.

Er zijn volgens de opleidingen voldoende overeenkomsten met internationale instellingen om een buitenlandse stage binnen Europa mogelijk te maken voor bachelorstudenten. Voor masterstudenten is dit ook buiten Europa het geval.

Tijdens het gesprek met de commissie gaven de bachelorstudenten aan dat er voor een buitenlandse stage in de bacheloropleiding te weinig ruimte is. In de masteropleiding is het, volgens deze bachelorstudenten, mogelijk drie maanden te plannen voor een buitenlandse

stage. Zij gaven hierbij aan door de docenten gestimuleerd te worden om tijdens de masteropleiding een buitenlandse stage uit te voeren.

De commissie constateert uit de informatie in de kritische zelfreflectie dat slechts drie tot tien masterstudenten per jaar gebruik maken van de mogelijkheid om een buitenlandse stage te lopen. Het management van de opleiding gaf aan in het gesprek met de commissie dat dit komt omdat het voorheen, door de invulling van het klinische onderwijs en het werken in de kliniek, voor masterstudenten moeilijk was langere tijd afwezig te zijn zonder studievertraging op te lopen. Met de herinrichting van het klinisch onderwijs wordt het volgens het management aantrekkelijker om naar het buitenland te gaan omdat het mogelijk is geworden hiervoor een tijdsblok van drie maanden in te plannen in het rooster. Het management verwacht dat door deze flexibilisering meer studenten gebruik maken van de mogelijkheid een buitenlandse stage uit te voeren tijdens hun masteropleiding.

De commissie stelt vast dat de opleidingen de ambitie hebben en over voldoende contacten beschikken om buitenlandse stages te faciliteren. De commissie verwacht niet dat een groot aantal bachelorstudenten in de toekomst een buitenlandse stage zal lopen. Dit komt door de strakke programmering van het bachelorcurriculum. Door deze programmering is het bijna niet mogelijk om zonder studievertraging een buitenlandse stage uit te voeren. De commissie heeft hier begrip voor.

Wat betreft de masteropleiding is de commissie van mening dat er op dit moment onvoldoende studenten gebruik maken van de mogelijkheden van een buitenlandse stage. De commissie verwacht dat door de wijzigingen in het rooster van het klinisch onderwijs en de aandacht van de opleidingen besteden voor internationale stages de interesse van studenten vergroot zal worden en dat meer studenten gebruik maken van de mogelijkheden om een deel van hun studie uit te voeren in het buitenland.

2.9 Opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg en verbeteringen naar aanleiding van vorige visitatie

Ter voorbereiding op de visitatie zijn de opleidingen Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen uitvoerig in de kritische zelfreflectie beschreven en zijn de ontwikkelingen, sterke en zwakke punten benoemd. De commissie waardeert het kritische karakter van de zelfreflectie. De, voor de opleidingen, verantwoordelijken laten zowel in de kritische zelfreflectie als in de gesprekken met de commissie zien, duidelijk zicht te hebben op hun sterke en zwakke punten.

Naar aanleiding van de zelfstudie in 2005, waarin gesteld werd dat het succes van de opleidingen pas echt meetbaar is wanneer gedurende enkele jaren tandartsen zijn afgeleverd, heeft de opleiding een schriftelijk onderzoek gedaan naar de bevindingen van afgestudeerde tandartsen. Daarnaast voert de opleiding exitgesprekken met studenten die op het punt van afstuderen staan. De resultaten, die voortkomen uit zowel de evaluatie onder afgestudeerden als bijna afgestudeerden, worden door de opleidingen gebruikt om het curriculum aan te scherpen en aan te passen. De commissie heeft kennis genomen van voorbeelden en verbetermaatregelen naar aanleiding van deze evaluaties en waardeert de energie en tijd die de opleidingen besteden aan het verbeteren van de kwaliteit van de opleidingen, en het verbeteren van de aansluiting van de opleidingen met de beroepspraktijk.

De commissie stelt vast dat over het algemeen het kwaliteitssysteem van de opleidingen zo is opgezet dat verbetermogelijkheden in de inhoud van de opleidingen worden gesignaleerd.

Zowel docenten als studenten hebben hierin voldoende inspraak. Gesignaleerde verbeterpunten worden adequaat doorgevoerd in het onderwijs.

Opleidingscommissie

Voorafgaand aan de visitatie heeft de commissie een brief ontvangen van de Prodecaan waarin is aangegeven dat ondanks vele inspanningen om dit te voorkomen, de voltallige opleidingscommissie in april 2012 is opgestapt. De nieuwe opleidingscommissie is voor de zomer geïnstalleerd. De commissie heeft met het management, met docenten en met de leden van de nieuwe opleidingscommissie gesproken over de reden voor het opstappen van de oude opleidingscommissie en de gevolgen hiervan voor de opleidingen en het functioneren de nieuwe opleidingscommissie. Op basis van deze gesprekken en het bestuderen van de notulen van de oude opleidingscommissie heeft de commissie geconstateerd dat het management van de opleidingen de oude opleidingscommissie onvoldoende heeft bijgestuurd in het uitvoeren van haar taken en verantwoordelijkheden en onvoldoende adequaat heeft gereageerd op signalen van het overschrijden van de grenzen van taken en verantwoordelijkheden. De commissie meent verder dat het opleidingsmanagement responsiever en met meer openheid zou kunnen opereren. Zij stelt ook vast dat de decaan eerder had kunnen ingrijpen in het conflict tussen de oude opleidingscommissie en het opleidingsmanagement.

De commissie waardeert de getoonde inzet van de leden van de nieuwe opleidingscommissie en de speerpunten die zij hebben opgesteld voor het komende jaar. De commissie adviseert het management van de opleidingen de nieuwe opleidingscommissie goed te begeleiden en ondersteunen en goede afspraken te maken over rollen en verantwoordelijkheden. De commissie wijst het opleidingsmanagement op zijn verantwoordelijkheid om er zorg voor te dragen dat de nieuwe opleidingscommissie haar wettelijke taken op korte termijn adequaat kan uitvoeren en haar bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van de opleidingen. Het opstappen van een gehele opleidingscommissie is een ernstige zaak en naar het oordeel van de commissie niet voor herhaling vatbaar.

Verbeteringen naar aanleiding van de voorgaande visitatie

De commissie heeft tijdens alle gesprekken expliciet aandacht besteed aan de aanbevelingen uit de vorige accreditatierapporten: Bacheloropleiding Tandheelkunde 2006 en Masteropleiding Tandheelkunde 2009. De commissie heeft aan de hand van de lijst van aanbevelingen uit deze rapporten vastgesteld dat de aanbevelingen op één na zijn opgevolgd.

Bacheloropleiding Tandheelkunde

1. Versterken van de wetenschappelijke vorming in de bacheloropleiding

Evenals het opleidingsmanagement, stelt de commissie vast dat de vormgeving van de lijn *Wetenschappelijke scholing* niet voldoende functioneert om de beoogde doelstellingen te realiseren. De commissie constateert dat de opzet van de lijn *Wetenschappelijke scholing* is verbeterd, maar dat door onvoldoende structuur en begeleiding van studenten nog steeds onvoldoende resultaten worden geboekt. De commissie is van mening dat de aanbeveling van 2006 te laat is opgevolgd. Echter, de huidige opzet van de lijn en de aandacht die het nu krijgt van de nieuwe lijncoördinator geeft de commissie het vertrouwen dat het reparatieplan deze keer effect zal sorteren. De commissie acht het noodzakelijk dat het ingezette traject materieel en immaterieel volledig wordt ondersteund door het management.

2. Omvang en kwaliteit van de staf

De omvang van de staf is toegenomen in het aantal FTE en de opleiding krijgt ondersteuning van hoogleraren en docenten van het UMCG. Voor de beschikbaarheid van expertise op alle

expertisegebieden wordt actief naar samenwerking gezocht met andere tandheelkundige opleidingen. Aan de aanbeveling is voldaan.

Masteropleiding Tandheelkunde

3. Docentprofessionalisering

Er is een uitgebreid bij- en nascholingsprogramma waaronder didactische en inhoudelijke scholing. Een kwart van de staf rondt in 2012 een BKO traject af. Daarnaast is een traject gestart voor de klinische stafleden. In de gesprekken bleek het kalibreren van de beoordelingen van docenten een belangrijk aandachtspunt is, waarover in werkoverleggen veel gesproken wordt en gewerkt wordt aan protocollen. De commissie constateert dat de opleiding de aanbeveling heeft opgevolgd.

4. Versterking orthodontie

Het onderwijs op gebied van orthodontie is versterkt in het theoretisch onderwijs in de masteropleiding en in het coassistentenschap. Hiermee voldoet de opleiding aan het raamplan.

Overwegingen

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten en overige partijen die bij de kwaliteit van het onderwijs betrokken zijn, zoals geaffilieerde instellingen en tandartsenpraktijken. Docenten ervaren echter een onderwaardering voor het verzorgen van onderwijs binnen de Rijksuniversiteit Groningen ten opzichte van de waardering voor onderzoekstaken.

Studenten en afgestudeerden zijn positief over het geboden onderwijs en de docenten. De opleidingen beschikken over gemotiveerde, betrokken docenten die goed op de hoogte zijn van de curricula. De commissie heeft vastgesteld dat de curricula samenhangend zijn en heeft waardering voor de integratie van het blokonderwijs en de longitudinale lijnen. Het didactisch concept is volgens de commissie zowel in de kritische zelfreflectie als in de gesprekken duidelijk omschreven en is zichtbaar in de opbouw van de curricula, de gehanteerde leermethoden en in de blokboeken. Er wordt veel tijd en aandacht besteed aan de inrichting van curricula, de vormgeving van de inhoud en de samenhang tussen de onderwijseenheden en onderwijslijnen. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat verbetermogelijkheden worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie heeft vastgesteld dat de eindtermen uit het raamplan adequaat vertaald zijn in het onderwijs en dat er voldoende aandacht is voor onderwijs gericht op klinische vaardigheden en professioneel gedrag. De commissie waardeert de aandacht die in de opleidingen wordt besteed aan de integratie van interprofessioneel samenwerken, professionalisering als tandarts en de klinische mondzorg. De voorzieningen zijn adequaat om studenten te trainen op het gebied van klinische vaardigheden.

De commissie waardeert de zorg die in beide opleidingen is besteed aan de lijn Professionalisering waarin verantwoording afleggen en zelfreflectie belangrijke onderdelen zijn. Met name is de commissie onder de indruk van de vormgeving van de lijn Professionalisering in de masteropleiding en de integratie van professioneel gedrag in de verschillende onderdelen van het curriculum. De commissie is van mening dat de vormgeving van de lijn Professionalisering en de ontwikkeling van het professioneel gedrag van studenten bovengemiddeld is in de masteropleiding in Groningen.

De commissie constateert dat wetenschappelijke vorming in de bacheloropleiding niet voldoet aan de beoogde eindkwalificaties. De opzet van de lijn is op dit moment adequaat, maar de uitvoering van het onderwijs en de begeleiding van studenten was tot voor kort onder de maat. De opleiding heeft een nieuwe lijncoördinator aangesteld. De commissie heeft er vertrouwen in dat met haar aanstelling, de reeds bestaande opzet en betere begeleiding van de docenten de ontwikkeling van de wetenschappelijke vorming van studenten in de toekomst aan de gestelde eisen zal voldoen. De commissie adviseert de ingezette herziening van de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing volledig te ondersteunen door de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren, docenten formeel tijd beschikbaar te stellen voor het superviseren en begeleiden van studenten en docenten waar nodig in staat te stellen zich (verder) te bekwamen in het begeleiden van studenten in deze lijn.

Conclusie

Bacheloropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek het toetsingsbeleid, de procedures rondom toetsing en het functioneren van de examencommissie onderzocht. Zij heeft hierover tijdens de visitatie gesprekken gevoerd met studenten, docenten en de leden van de examencommissie.

Toetsing binnen de opleidingen Tandheelkunde wordt gezien als een integraal onderdeel van het onderwijs dat aansluit op de leerdoelen van het curriculum. De toetsing in beide opleidingen is gebaseerd op de beleidsnotitie Kwaliteit van Toetsen van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en het toetsbeleid van de Rijksuniversiteit Groningen.

De toetsing is, volgens de kritische zelfreflectie, zo geprogrammeerd dat:

- Alle eindkwalificaties worden getoetst: kennis, inzicht, gedrag en vaardigheden;
- Waar mogelijk competenties worden getoetst;
- Het toetsrooster studenten aanzet tot studenten;
- Er weinig (summatieve) beslismomenten zijn;
- Er een beperkt herhalingsprogramma is;
- Er een selectie is in de propedeuse.

De opleidingen hanteren een mix van toetsen die toegesneden is op het toetsen van de te behalen competenties. Er wordt gebruik gemaakt van schriftelijke deelttoetsen, stationtoetsen, praktijktoetsen en klinische beoordelingen. Een overzicht van de toetsen die gehanteerd worden per blok in de bachelor- en masteropleidingen is opgenomen in Bijlage 8.

De commissie onderschrijft het toetsingsbeleid van de opleidingen. Tijdens de visitatie heeft de commissie kunnen vaststellen dat ook de docenten en studenten hier positief tegenover staan. Er wordt gebruikt gemaakt van een goed afgestemde mix van toetsen. Per blok worden over het algemeen meerdere toetsvormen gehanteerd. De commissie is van mening dat de verschillende toetsvormen adequaat worden ingezet bij het toetsen van het bereiken van de eindkwalificaties op het gebied van klinische vaardigheden, en professioneel gedrag. De toetsing op het gebied van wetenschappelijke vorming in de bacheloropleiding is zwak. Er vindt regelmatig toetsing plaats waardoor de opleidingen en de student een goed beeld krijgen van het niveau en de ontwikkeling.

Een toets wordt samengesteld door de examinerator van de betreffende onderwijseenheid met vragen die door de docenten worden aangeleverd. Deze examinerator is tevens semestercoördinator. De toets wordt vooraf voorgelegd aan een toetspanel van inhoudsdeskundigen en aan de Toetsservice van het onderwijsinstituut. De Toetsservice beoordeelt de toets en de toetsitems zowel toetstechnisch als taalkundig. De toets wordt zo nodig bijgesteld door docenten onder verantwoordelijkheid van de examinerator.

Na afname van de (deel)toets bespreekt de examinerator de toets met de jaarvertegenwoordiging van studenten. Vragen die voor verwarring hebben gezorgd en/of onder raadkans scores, worden wederom voorgelegd aan het toetspanel van inhoudsdeskundigen en de Toetsservice. Indien deze gremia het nodig achten, worden maatregelen getroffen zoals bij voorbeeld het verwijderen van toetsitems. Na aftrek van de raadkans wordt de cesuur vastgesteld bij een kennispercentage van 55%.

De commissie constateert dat de procedures zoals opgesteld voor het samenstellen van toetsen en de bewaking van de kwaliteit voldoen aan de normen en voldoende waarborgen geven. De opleidingen maken gebruik van de uitgebreide expertise van het UMCG. De commissie stelt vast dat over het algemeen de kwaliteit van toetsing voldoet.

In zowel de bachelor- als de masteropleiding ervaren de studenten een verschil in begeleiding en beoordeling van de klinische vaardigheden tussen de docenten. Dit geldt zowel op het skills lab als in de kliniek. In de trainingsprogramma's van docenten en tijdens de werkoverleggen wordt door docenten regelmatig gesproken over de begeleiding en beoordeling van studenten. De docenten gaven aan in het gesprek met de commissie hier veel tijd en aandacht aan te besteden: in het skills lab wordt vanaf 2012 anoniem getoetst door twee beoordelaars. Daarnaast wordt door middel van protocollering gestreefd naar verdere kalibratie. De commissie stelt vast dat de opleidingen belangrijke vorderingen hebben gemaakt op het gebied van kalibratie. Desondanks gaven zowel de bachelor- als de masterstudenten aan nog steeds een verschil te ervaren tussen de beoordelingen van docenten. De commissie adviseert de opleidingen hier blijvend aandacht aan te besteden.

De wijze van toetsing en de regels daaromtrent zijn per opleiding gedocumenteerd in de Onderwijs Examen Regeling (OER). De examencommissie bewaakt, zoals gesteld in de wet, de correcte uitvoering van de OER. Zij richt zich ook op de borging van de kwaliteit van toetsen en examens. De commissie stelt vast dat de examencommissie naar behoren functioneert en adequaat reageert bij knelpunten. Hierbij moet worden vermeld dat bij de

opleidingen Tandheelkunde zelden problemen van individuele studenten aan de examencommissie worden voorgelegd. Over het algemeen worden deze individuele gevallen adequaat door studieadviseur, docenten en betrokken student opgelost zonder de tussenkomst van de examencommissie.

Bacheloropleiding Tandheelkunde

Een deel van de toetsing in de bacheloropleiding vindt plaats aan de hand van schriftelijke toetsing bestaande uit deeltaetsen, die samen het eindresultaat van een blok vormen. Deze deeltaetsen bestaan voornamelijk uit meerkeuzevragen, gericht op het toetsen van kennis en inzicht, bij voorkeur aan de hand van een klinische casus. De toetsing van tandheelkundige vaardigheden vindt plaats via een combinatie van practicum- en praktijktoetsen en een observatieopdracht. De ervaringen die worden opgedaan in het klinisch onderwijs, in samenwerking met docenten, medestudenten en patiënten worden tweemaal per jaar besproken in het individuele voortgangsgesprek tussen de student en de hiervoor aangestelde docent: dit is niet de begeleider van de coachgroep. De student maakt van dit gesprek een verslag dat wordt opgenomen in het portfolio.

De commissie heeft een goede indruk gekregen van de organisatie van het onderwijs en de toetsing rondom wetenschappelijke, professionele en klinische kennis en vaardigheden. De commissie concludeert dat studenten op gebied van professionele en klinische kennis en vaardigheden adequaat getoetst worden en relevante (mondelinge) feedback ontvangen gedurende de hele opleiding, waardoor zij zicht hebben op hun ontwikkeling en voortgang.

De beoordelingssystematiek van de scripties van de bachelorstudenten die het eindresultaat vormen van de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing is adequaat. Het eindcijfer is een gewogen resultaat van drie deeltcijfers. De criteria waaraan moet worden voldaan, zijn beschreven en het gebruikte protocol is inzichtelijk en geeft transparant weer hoe het eindcijfer tot stand komt. De commissie constateert echter dat de onderbouwing van de docenten ten aanzien van de deeltcijfers en het eindcijfer onvolledig en onvoldoende specifiek is. De docenten geven slechts in zeer geringe mate schriftelijke feedback. De commissie concludeert dat de beoordelingssystematiek van de bachelorscripties adequaat is, maar dat dit onvoldoende gebruikt wordt door de docenten om de studenten een helder beeld te geven van het door hun bereikte eindniveau en hun ontwikkelpunten.

De commissie stelt vast dat de in het raamplan geformuleerde eindkwalificaties - met uitzondering van die van Wetenschappelijke vorming - adequaat worden getoetst in de bacheloropleiding. Ze constateert dat de bachelorstudenten door de mix van toetsvormen zicht hebben op hun voortgang ten aanzien van de gestelde eindkwalificaties, behalve ten aanzien van de wetenschappelijke vorming. Wat betreft de toetsing van de wetenschappelijke vorming stelt de commissie vast dat de knelpunten in de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing resulteren in matige bachelorscripties. Door het ontbreken van goede schriftelijke feedback wordt de student niet geïnformeerd over de ontwikkelpunten op het gebied van wetenschappelijke vorming.

Masteropleiding Tandheelkunde

Ook in de masteropleiding is er sprake van een mix van toetsvormen. Ten opzichte van de bacheloropleiding is er een verschuiving naar meer integrale beoordeling van de verschillende competentiedomeinen en het kunnen verantwoorden van de gemaakte keuzes. De verschillende onderwijslijnen zijn nauw met elkaar verweven. In de kliniek wordt het professioneel functioneren getoetst, binnen de lijn Professionalisering wordt hierover verantwoording afgelegd.

In de nieuwe opzet van het klinisch onderwijs is de toetsprocedure aangepast. De zorgunitleider beoordeelt de student op diagnostiek en functioneren binnen de zorgunit. De staf binnen het klinische programma beoordeelt de uitvoering van de zorg en het professioneel gedrag. De student wordt hiermee door meer beoordelaars en onder meerdere omstandigheden beoordeeld waardoor de betrouwbaarheid zal toenemen.

De commissie heeft vastgesteld dat in de blokboeken het aantal verrichtingen is vastgelegd waaraan door de studenten voldaan moet worden. Het bijhouden van het aantal verrichtingen vindt plaats in de klinische logboeken. De commissie heeft zich ervan vergewist dat de verrichtingen worden gecontroleerd en beoordeeld.

Aan het einde van het tweede masterjaar vindt het Professioneel toetsingsgesprek (PTG) plaats. Dit gesprek wordt afgenomen door de zorgunitleider en een docent. De docent is een speciaal daartoe aangestelde gecommitteerde. De student wordt getoetst op het vermogen competentiedomeinen te integreren en de gemaakte keuzes ten aanzien van onderzoek en behandeling te verantwoorden. Tevens wordt getoetst of de student de casus kan plaatsen in de persoonlijke, wetenschappelijke en ethische context.

De commissie vindt het PTG een zeer goed instrument om de integratie van de competenties en de houding en gewenste verantwoording als professional te toetsen. Het geeft de opleiding en de student een integraal oordeel over de eindkwalificaties van de student.

De commissie stelt vast dat de in het raamplan geformuleerde eindtermen adequaat worden getoetst in de masteropleiding. Ze constateert dat de masterstudenten relevante feedback ontvangen gedurende de opleiding, waardoor zij zicht hebben op hun voortgang en hun sterke punten en verbeterpunten.

3.2 Gerealiseerde eindkwalificaties

De bachelor- en masterstudenten ronden de opleiding af met een scriptie en een portfolio. De commissie heeft vastgesteld dat de beoordelingen van de scripties adequaat zijn; de beoordelingen van de commissie kwamen in grote mate overeen met de beoordelingen van de facultaire begeleiders. De commissie is van mening dat de scripties van de masterstudenten van een hoger niveau en betere kwaliteit zijn dan de scripties van de bachelorstudenten. De feedback van de docenten in de masteropleiding is meer solide en vindt gestructureerd plaats.

De klinische logboeken geven inzicht in de verrichtingen die de studenten hebben gedaan en de beoordelingen hiervan. De commissie heeft door inzage in de klinische logboeken inzicht gekregen in de klinische ontwikkeling en het niveau van studenten.

Bacheloropleiding Tandheelkunde

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft de commissie vijftien scripties en tien bachelorportfolio's bestudeerd. Daarnaast heeft de commissie van tien studenten de eindproducten bestudeerd die zijn gemaakt tijdens het onderwijs in het skills lab.

De bachelorscripties worden doorgaans gemaakt in groepjes van twee tot drie studenten. De cijfers die de commissie toekent aan de scripties komen over het algemeen overeen met de cijfers die studenten ontvingen van hun docenten. Het niveau van de bachelorscripties wordt door de commissie als matig beoordeeld: het viel op dat er nauwelijks literatuurbespreking is opgenomen in de scripties. De bachelorscripties voldoen, volgens de commissie, wel – zij het in sommige gevallen net - aan de gestelde eindkwalificaties voor de bacheloropleiding, rekening houdend met de geldende Dublin-descriptoren voor het te bereiken niveau.

De commissie is van mening dat het niveau van de scripties het resultaat is van de knelpunten die eerder zijn beschreven in de passage over de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing: onduidelijke structuur voor studenten, slechte uitvoering van het onderwijs en gebrek aan begeleiding van docenten. Sinds november 2011 is een nieuwe lijncoördinator aangesteld. De commissie gaat ervan uit dat het wetenschappelijk niveau van de bachelorscripties verbetert met deze nieuwe lijncoördinator en het verbeterplan dat zij heeft opgesteld. De commissie is van mening dat het beoordelen en geven van schriftelijke feedback moet worden opgenomen in het verbeterplan van de lijncoördinator.

In de portfolio's van de bachelorstudenten zijn de jaarlijkse reflectieverslagen, verslagen van voortgangsgesprekken, beoordelingen in het skills lab en eventueel de kliniek opgenomen. Na bestudering van de portfolio's concludeert de commissie dat deze wat betreft inhoud voldoende zijn, hoewel de commissie zich heeft gestoord aan de hoeveelheid grammatica- en spelfouten. De inhoudelijke opdrachten worden adequaat uitgevoerd en het geheel geeft goed inzicht in de voortgang van de studenten en de wijze waarop zij hier zelf op reflecteren. De schriftelijke feedback van de coaches op de portfolio's is mager. Tijdens de gesprekken is echter gebleken dat veel mondelinge feedback wordt gegeven in de coachgroepsbijeenkomsten en individuele gesprekken. Ondanks deze mondelinge feedback hecht de commissie veel waarde aan schriftelijke feedback omdat de student hiermee inzicht krijgt in de persoonlijke ontwikkeling in het professioneel gedrag gedurende de studie.

De eindproducten van het skills lab van het blok *Tandheelkundige Vaardigheden en Kennis van vaardigheden 3* zijn door de commissie beoordeeld. Deze voldoen aan de verwachtingen van de commissie en geven een goed inzicht in de klinische vaardigheden van de studenten. De commissie is van mening dat de werkstukken die ter beschikking werden gesteld, er blijk van gaven dat in het preklinisch onderwijs de student degelijk technisch wordt voorbereid op het uitvoeren van handelingen in de kliniek bij de patiëntenzorg.

Masteropleiding Tandheelkunde

Om te beoordelen of de studenten van de masteropleiding over de beoogde eindkwalificaties beschikken, heeft de commissie voorafgaand aan het visitatiebezoek vijftien scripties en tien portfolio's bestudeerd van masterstudenten.

De commissie stelt vast dat het niveau van de masterscripties duidelijk beter is dan het niveau van de bachelorscripties. De commissie heeft echter een paar algemene verbeterpunten gesignaleerd in de masterscripties. In veel gevallen ontbreekt de beschrijving van de methodologie en de verantwoording van de gebruikte statistiek. De commissie stelt vast dat in veel scripties de wijze van literatuurselectie onvoldoende was beschreven. De commissie is van mening dat de onderzoeksvaardigheden van de studenten over het algemeen meer aandacht behoeven, hetgeen bereikt wordt door meer betrokkenheid van onderzoekers in het masteronderwijs.

Ondanks deze conclusies over de scripties is de commissie van mening dat de scripties voldoen aan de eindkwalificaties waaraan een masterstudent moet voldoen. Hoewel methodologie en statistiek vaak zwakke punten zijn, worden in de meeste scripties de probleemstelling en de beschrijving van het onderzoek op goed niveau uitgewerkt. De leesbaarheid van de werkstukken voldoet aan de norm van masterscripties. De beoordelingen van de scripties door de docenten kwamen in grote mate overeen met de beoordelingen van de commissie.

De portfolio's van masterstudenten bestaan onder andere uit analyses van persoonlijke ervaringen, ethische reflecties, sterkte- en zwakteanalyses, beoordelingen met zelfanalyse en verbeterplan en verantwoording zorgtraject PTG patiënt. De commissie is positief over de inhoud van de portfolio's van de masterstudenten. De opdrachten, opgenomen reflecties en zelfanalyses zijn adequaat. De commissie heeft mooie reflecties en ontwikkelingen gezien in de beschrijvingen van de studenten. Ook in de masteropleiding wordt beperkt aandacht besteed aan het geven van schriftelijke feedback in de portfolio's maar dit wordt gecompenseerd in de gesprekken die plaatsvinden tussen student en coach en student en zorgunit-leider. Ondanks deze mondelinge feedback hecht de commissie veel waarde aan schriftelijke feedback omdat de student hiermee inzicht krijgt in de persoonlijke ontwikkeling in het professioneel gedrag gedurende de studie.

De afgestudeerden en de mensen uit het werkveld die werken met afgestudeerde tandartsen uit Groningen zijn zeer tevreden over het door hen bereikte niveau. Zij gaven aan dat de student na afronding van de studie theoretisch en technisch voldoende vaardig is om in de praktijk aan het werk te gaan, professioneel handelt en goed kan samenwerken met anderen, onder meer met mondzorgdeskundigen.

Overwegingen

De commissie concludeert dat er sprake is van een hoge frequentie van toetsing, waardoor de studenten continu gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun niveau. Door middel van een mix van toetsvormen wordt adequaat getoetst of studenten de beoogde eindkwalificaties op het gebied van klinische vaardigheden, professioneel gedrag en wetenschappelijk gedrag. De feedback en de beoordelingen in de lijn wetenschappelijke scholing behoeven aandacht in de bacheloropleiding.

De examencommissie bewaakt de kwaliteit van de inhoud van toetsen. De commissie heeft vastgesteld dat de examencommissie naar behoren functioneert en voldoende invloed binnen de organisatie heeft om eventuele problemen snel aan te pakken.

Op basis van de beoordeling van de selectie van scripties, portfolio's en eindproducten heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de bachelorstudenten voldoet aan de eindkwalificaties in deze fase van de opleiding. De commissie benadrukt hier nogmaals dat het niveau van de bachelorscripties matig is. Het is de commissie opgevallen dat in bijna geen enkele scriptie, een adequate bespreking van de literatuur was opgenomen.

Op basis van de beoordelingen van de selectie van scripties en portfolio's heeft de commissie geconstateerd dat het niveau van de masterstudenten overeenkomt met de beoogde eindkwalificaties. De cijferweging van de commissie kwam in het algemeen overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen.

De commissie heeft inzicht gekregen in de klinische vaardigheden van de studenten door middel van gesprekken met docenten, stagebegeleiders, afgestudeerden en vertegenwoordigers van het werkveld. De commissie is van mening dat de studenten na het afronden van hun tandartsopleiding voldoen aan de eindkwalificaties die gesteld worden in het raamplan en adequaat kunnen functioneren als tandarts.

Conclusie

Bacheloropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Masteropleiding Tandheelkunde: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Tandheelkunde* als **voldoende**.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Tandheelkunde* als **voldoende**.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. H.F.P. (Harry) Hillen (voorzitter) heeft zijn opleiding tot internist (aandachtsgebied hematologie en oncologie) in Nijmegen gevolgd, waar hij ook in 1975 promoveerde. In 1993 werd hij benoemd tot hoogleraar interne geneeskunde in het bijzonder de medische oncologie aan de Universiteit Maastricht. In 2003 werd hij benoemd tot decaan van de faculteit Geneeskunde aan de Universiteit Maastricht en in 2008 tot vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van Maastricht Universitair Medisch Centrum. In juni 2008 ging professor Hillen met emeritaat. In zowel zijn academische als niet-academische loopbaan waren onderwijs en de opleiding Geneeskunde belangrijke aandachtsgebieden. Hij was vice-voorzitter van de Nederlandse Internisten Vereniging, en in die functie betrokken bij opeenvolgende vernieuwingen van de specialistenopleiding. Professor Hillen beschikt over ruime ervaring in het visiteren van opleidingen. Hij was lid van de commissie Herziening curriculum Geneeskunde UM in 2001. Vanaf 2002 was hij lid van het overleg Decanen Medische Wetenschappen (DMW). Ook was hij voorzitter van visitatiecommissie die de overgangsbeoordeling voor de EUR, UvA en UL heeft uitgevoerd en in 2011-2012 van de visitatiecommissie Geneeskunde (cluster).

C.R.G. (Carline) van den Breemer is sinds 2007 student Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Op dit moment zit zij in het laatste jaar van de driejarige master. Voor haar masterscriptie heeft zij onderzoek gedaan naar het effect van de toevoeging van licht op de overlevingskans van glasionomeer ART-restauraties in Nicaragua en zij profileert zich in het laatste jaar in de restauratieve tandheelkunde en in de bijzondere zorggroepen, dak- en thuislozen. In 2010 – 2011 was zij vice-voorzitter van het bestuur van T.M.F.V. Archigenes, de studievereniging van tandheelkunde in Groningen, met als portefeuille onderwijs. Op dit moment zit zij in de opleidingscommissie van tandheelkunde.

Prof. dr. Th. J. (Olle) ten Cate studeerde geneeskunde aan de UvA, waar hij in 1980 als onderwijskundig adviseur werd aangesteld. Hij promoveerde in 1986 in het medisch onderwijs. Tussen 1980 en 1999 was hij nauw betrokken bij alle curriculumhervormingen in het AMC en bij evaluaties en onderzoek van het onderwijs. In 1999 werd hij benoemd op een leerstoel medische onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht, waar hij tot 2005 als wetenschappelijk directeur van het onderwijsinstituut van het UMC Utrecht werkzaam was. Sinds 2005 leidt hij het Expertisecentrum voor Onderwijs en Opleiding van het UMC Utrecht. Sinds 2003 is hij ook actief in de ontwikkeling van de medische vervolgoopleidingen, aanvankelijk onder meer als adviseur van het Centraal College van Medische Specialismen ten tijde van de invoering van het CanMEDS competentiemodel, dat vervolgens ook de basis is gaan vormen voor het Raamplan 2009. Hij begeleidt promovendi in onderzoek van medisch onderwijs. Sinds 2006 is hij voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Medisch Onderwijs. Sinds 2010 is hij visiting scholar aan de University of California San Francisco waar hij ook promovendi begeleidt. Zijn onderzoeksbelangstelling ligt onder meer bij curriculumontwikkeling, in het bijzondere verticale integratie binnen het curriculum, peer teaching, competentiegericht onderwijs in de gezondheidszorg. Hij is lid van de editorial board van enkele internationale tijdschriften en is reviewer van alle grote tijdschriften in het medisch onderwijs. In 2005-2007 was hij commissielid van de visitatiecommissie Tandheelkunde en in 2011-2012 van de visitatiecommissie Geneeskunde (cluster).

J.A.P. (Josephine) Van Elst zit in haar zesde jaar tot de opleiding als tandarts aan de Radboud universiteit in Nijmegen. Ze is daar nu drie jaar (2010-2013) actief lid bij de opleidingscommissie en de onderwijscommissie van de Tandheelkundige Faculteitsvereniging (TFV). Als student-lid heeft ze zich vooral ingezet voor een duidelijke communicatie naar

studenten toe in verband met de vernieuwde, driejarige masteropleiding. In 2012 liep ze haar kaakchirurgische stage bij het Rijnstate ziekenhuis te Arnhem. Haar masterscriptie schreef ze bij de afdeling Mond-kaak en aangezichtschirurgie van het UMCN St. Radboud. Deze ging over de reconstructie van de mandibula met behulp van het fibulabot. Er werd gekeken naar de ischemie tijd en naar de drie dimensionale planning, waarbij de planning vergeleken werd met de post operatieve uitkomst. Haar bachelorscriptie ging over de kwaliteit van tandheelkundige richtlijnen.

Drs. J.A.C (Jan) de Kock van Leeuwen is na afronding van de opleiding Tandheelkunde in Utrecht in 1979 een groepspraktijk in Den Haag gestart. Het team bestaat op dit moment uit drie tandartsen, zes mondhygiënisten en drie preventie-assistentes. Daarnaast is de Kock van Leeuwen sinds 1985 werkzaam als teamprothetist in de Parodontologische kliniek in Den Haag. Hij heeft diverse bestuursfuncties bij de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (NMT) bekleed, waaronder in de commissie Scholing en Kwaliteit en als voorzitter van de Werkgroep Intercollegiaal Overleg. Tijdens zijn bestuursperiode bij de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie (NVvP) in 1997-2003 is het paroprotocol tot stand gekomen en heeft de Invoering van de DPSI (Dutch peridontal screening index) plaatsgevonden. De Kock van Leeuwen was tussen 2005-2011 voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen (NVT).

Dr. H. (Hanneke) Mulder is opgeleid in de Nederlandse taal- en letterkunde en in de literatuurwetenschap. Zij is in 1992 gepromoveerd. Tussen 1984 en 1997 was zij werkzaam bij de Universiteit Utrecht in diverse beleids- en managementfuncties, hoofdzakelijk op het gebied van onderwijs. Sinds 1997 werkt zij bij het UMC Utrecht (voorheen de faculteit geneeskunde). Zij was onder meer projectmanager voor de ontwikkeling van het nieuwe basiscurriculum geneeskunde CRU'99 en maakte deel uit van de ontwikkelcommissie van de vierjarige onderzoeksmaster SUMMA. Sinds 2005 is zij zowel op landelijk als regionaal niveau intensief betrokken bij de modernisering van de medische vervolgoopleidingen. Zij was van 2005 tot 2008 lid van de BBOV (Begeleidingsgroep beschrijving Opleidingsplannen Vervolgoopleidingen), een landelijke expertgroep ingesteld door o.m. de NFU om de wetenschappelijke verenigingen te begeleiden bij het schrijven van gemoderniseerde opleidingsplannen. Van januari tot november 2008 was zij voorzitter van deze groep. Sinds september 2010 is zij plaatsvervangend directeur van het Expertisecentrum van de Directie Onderwijs en Opleidingen van het UMC Utrecht. Curriculumontwikkeling, docent- en opleidersprofessionalisering en kwaliteitszorg van onderwijs zijn haar belangrijkste aandachtsgebieden.

Prof. dr. I.E. (Ignace) Naert (vice-voorzitter) studeerde in 1977 af als licentiaat in de tandheelkunde en in 1981 als tandarts-specialist in de prothetische tandheelkunde aan de KU Leuven. Sindsdien is hij verbonden aan de afdeling Prothetische Tandheelkunde van de KU Leuven, die hij sinds 1993 leidt. Hij is gewoon hoogleraar aan de Faculteit Geneeskunde van de KU Leuven binnen het departement Mondgezondheidswetenschappen. Zijn leeropdracht omvat vast prothetisch/restauratief herstel bij de gecompromitteerde dentitie zowel in de masteropleiding Tandheelkunde, als in de Master-na-Master opleiding in de Restauratieve Tandheelkunde. Zijn wetenschappelijke interesse gaat uit naar duurzaamheid en effectiviteit van prothetisch/restauratieve behandelingen, met bijzondere aandacht voor het biomechanische aspect ervan. Daarnaast leidt hij onderzoek, binnen BIOMAT KULeuven, naar het optimaliseren van de inheling van alloplastische materialen bij lage botdensiteit en de invloed ervan bij belasting. Hij is (co-)auteur van 200 publicaties in peer-reviewed tijdschriften en tekstboeken en was ondermeer voorzitter van de Implantology Research Group IADR (Int. Assoc. for Dental Research) en de BVOI (Belgische Vereniging Orale Implantologie).

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

De commissie heeft het volgende domeinspecifieke kader vastgesteld, bestaande uit:

- Het Raamplan 2008 Tandheelkunde;
- Dublin-descriptoren;
- Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG).

Het raamplan beschrijft de kwaliteitseisen die gesteld worden aan het eindniveau van de bachelor en de master.

Het raamplan is een op de Nederlandse situatie toegesneden uitwerking van het ADEE document. Dit document van de Association for Dental Education in Europe, uit 2004 beschrijft de competenties waarover de Europese tandarts moet beschikken. De systematiek van beschrijving vertoont gelijkenis met de CanMEDS-systematiek. In de CanMEDS-systematiek worden de zeven rollen beschreven van een zorgprofessional.

Hyperlinks naar, in het Domeinspecifieke Referentiekader, vermelde documenten:

Raamplan 2008:

http://www.umcn.nl/onderwijs/studenten/BSctandheelkunde/overigeinformatie/documenten/raamplan_tandheelkunde_van_VSNU.pdf

Dublin-descriptoren:

http://www.nvao.net/page/downloads/Dublin_Descriptoren.pdf

Wet BIG:

http://www.stb.nl/wetten/0645_aWet_op_de_beroeppen_in_de_individuele_gezondheidszorg_Wet_BIG.htm

Association of Dental Education in Europe. Profile and competences for the European Dentist. Dublin, november 2004.

http://www.adeee.org/cms/uploads/adee/TFI_Profile_Compotence_2010.pdf

The CanMEDS 2005 Physician Competency Framework. Better standards, Better physicians, Better Care. The Royal College of Physicians and Surgeons of Canada. JR Frank (ed). Ottawa, 2005.

<http://www.royalcollege.ca/portal/page/portal/rc/canmeds>

http://www.royalcollege.ca/portal/page/portal/rc/common/documents/canmeds/framework/the_7_canmeds_roles_e.pdf

Bijlage 3: Overzicht van de programma's

Overzicht bachelorprogramma tandheelkunde

	semester 1		semester 2					
BACHELOR 1	Zicht op beroep en vakgebied	Levensloop	Het orale milieu		Bedreiging en bescherming			
	Wetenschappelijke scholing 1							
	Professionalisering 1							
	Tandheelkundige vaardigheden en Kennis van vaardigheden I A en IB							
BACHELOR 2	Weefselverlies	Orale geneeskunde	IP 2	Odontogene ontstekingen en acute pijn	Stoornissen in groei en ontwikkeling		IP 2	
	Wetenschappelijke scholing 2							
	Professionalisering 2							
	THK-vaardigheden en KvV 2A			THK- vaardigheden en KvV 2B				
	Introductie kliniek			Introductie kliniek				
BACHELOR 3	Herstel van occlusie	IP 3	Complexe diagnostiek en behandeling	Specialistische mondzorg 1	IP 3	Specialistische mondzorg 2		
	Wetenschappelijke scholing 3							
	Professionalisering 3							
	THK-vaardigheden en KvV 3		THK-vaardigheden en KvV 3			THK-vaardigheden en KvV 3		
	Kliniek 3		Kliniek 3			Kliniek 3		

Overzicht masterprogramma tandheelkunde

	semester 1		semester 2	
MASTER 1	Complexe mondproblemen		Specifieke zorggroepen	
	Wetenschappelijke scholing I			
	Professionalisering I			
	Integrale mondzorg I			
MASTER 2	Integrale mondzorg II	Wetenschappelijke scholing II	Integrale mondzorg II	
	Coschap Kaakchirurgie		Coschap Orthodontie	
	Professionalisering 2			
MASTER 3	Mondzorg in de volle breedte	Individuele profilering		
	Wetenschappelijke scholing III			
	Professionalisering III			
	Integrale mondzorg III			

Bijlage 4: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Aantal studenten Tandheelkunde Groningen dat nog studeert na respectievelijk 1, 2, 3, 4 en 5 jaar

Cohort	In-stroom	Na 1 jr	N (%) uitval na 1 jr	Na 2 jr	N (%) uitval na 2 jr	Na 3 jr	N (%) uitval na 3 jr	Na 4 jr	N (%) uitval na 4 jr	Na 5 jr	N (%) uitval na 5 jr
2005	59	56	3 (5%)	54	5 (8%)	54	5 (8%)	53	6 (10%)	52	7 (12%)
2006	60	56	4 (7%)	53	7 (12%)	49	11 (15%)	50	10 (17%)	49	11 (18%)
2007	53	49	4 (8%)	44	9 (17%)	43	10 (19%)	43	10 (19%)	43	10 (19%)
2008	47	42	5 (11%)	37	10 (21%)	34	13 (28%)	35	12 (26%)		
2009	47	46	1 (2%)	41	6 (13%)	41	6 (13%)				
2010	47	46	1 (2%)	47	0 (-2%)						
2011	48	45	3 (6%)								

Propedeuserendement Tandheelkunde Groningen 2005-2010

Cohort	Instroom na 1 jaar	P na 1 jaar	% t.o.v. instroom	Na 2 jr	% t.o.v. instroom	Na 3 jr	% t.o.v. instroom
2005	56	25	45%	48	81%	53	90%
2006	56	14	25%	34	57%	49	82%
2007	49	22	45%	37	70%	41	77%
2008	42	13	31%	23	49%	28	60%
2009	46	17	27%	34	72%	42	89%
2010	46	29	63%	46	98%		
2011	48	23	48%				

Rendement bacheloropleiding Tandheelkunde Groningen 2005-2010

Cohort	Instroom na 1 jaar	Bachelor na 3 jaar	% Bachelor na 3 jaar*	Bachelor na 4 jaar	% Bachelor na 4 jaar*	Bachelor na 5 jaar	% Bachelor na 5 jaar*
2005	56	23	41%	42	75%	50	89%
2006	56	16	29%	33	60%	40	71%
2007	49	23	47%	36	73%	40	82%
2008	42	11	26%	25	60%		
2009	46	17	37%				
2010	46	-					
2011	45	-					

* ten zichte van instroom na 1 jaar.

Instroom en rendement tweejarige en driejarige masteropleiding Tandheelkunde

Cohort	Instroom Sept.	Instroom Feb.	Instroom na 1 jaar	Master na 2 jaar	% Master na 2 jaar*	Master na 3 jaar	% Master na 3 jaar*	Master na 4 jaar	% Master na 4 jaar*
2007	34	9	43	15	35%	38	88%	41	95%
2008	44	11	55	15	26%	51	93%	54	98%
2009	37	11	48	18	38%	42	88%		
2010	47	4	51	-					
2011	31	1	32	-					
2012	39	-							

* ten opzichte van instroom na 1 jaar.

Gerealiseerde docent-studentratio

Type onderwijs	Docent-student ratio
Opleiding als geheel	1 : 8
Bachelor	1 : 9½
Master	1 : 8

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Bacheloropleiding	Jaar 1	625 uur	37%
Bacheloropleiding	Jaar 2	710 uur	42%
Bacheloropleiding	Jaar 3	862 uur	51%
Masteropleiding	Jaar 1	905 uur	54%
Masteropleiding	Jaar 2	993 uur	59%
Masteropleiding	Jaar 3	970 uur	58%

Overzicht onderwijsvoorzieningen

Faciliteit	Ruimte	Aantal
Collegezaal		3
Tutorzalen	Voor tutor- en coachgroepen. Inclusief computer, internet, beamer	8
Combizaal	Zaal met computer en practicumfaciliteiten	1
Snijzaal		1
Skills lab	Met 85 fantoomunits	1 met 85 werkplekken
Behandelzalen		4 met ieder 89 units
Tandtechniekruimte	Ruimte voor 20 studenten	1 met 20 werkplekken
Studiecentrum/ bibliotheek	Studielandschappen met computerfaciliteiten, Centrale medische Bibliotheek	

Studenten hebben een persoonlijke instrumentenkoffer voor het skills lab. Voor de kliniek hebben zij een verrijdbaar kastje met daarin hun instrumentarium en een basisset aan behandelmaterialen.

Bijlage 5: Bezoekprogramma

Programma 19 september 2012

Tijd:	Onderwerp:
09.15-11.15 uur	Voorbereidende vergadering visitatiecommissie
11.15-12.00 uur	Rondleiding (Tams en Blanksma)
12.00-12.30 uur	Lunch en inloopspreekuur
12.30-13.30 uur	<p><u>Startgesprek decaan / bestuurder en (opleidings)management:</u> Prof. dr. F. Kuipers (decaan Raad van Bestuur UMCG) Prof. dr. J.C.C. Borleffs (prodecaan Onderwijs & Opleiding UMCG) Drs. R.J. Hiemstra (directeur sector F) Prof. dr. F. Abbas (hoofd CTM) Drs. R.M. Bezema (hoofd Onderwijsinstituut a.i.) Mw. drs. A.J. Wildeboer (manager bedrijfsvoering CTM) Drs. H.J. Lohr (Chef de Clinique CTM) Mw. M. Brandenburg, (hoofd opleiding Mondzorgkunde Hanzehogeschool) Mw. A. Koop (student-lid Raad van Bestuur)</p>
13.30-14.30 uur	<p><u>Studenten Bachelor opleiding</u> Dhr. B.P. Breems (jaar 1) Mw. M.D. Speckmann (jaar 1) Dhr. O.E.J. Ebbens (jaar 2) Mw. C.J.R. de Bruijn (jaar 2) Dhr. G.B. Keulen (jaar 2/3) Mw. M. Vriesema (jaar 2/3) Dhr. S.V.R.C. Nauta (jaar 3) Mw. R. van der Giezen (Master jaar 1)</p>
14.30-15.15 uur	<p><u>Docenten Bacheloropleiding:</u> Mw. dr. N.G. Blanksma (bachelorcoördinator) Dr. P.J.W. Jüch (semestercoördinator jaar 1) Mw. dr. D. Opstelten (semestercoördinator jaar 2) Drs. A.A.B. Krol (semestercoördinator jaar 3) Prof. dr. W.M. Molenaar (examinator Wetenschappelijke Scholing) Drs. E.E. Feenstra (examinator Professionalisering) Drs. P.J.L. de Beukelaar (hoofd Skills lab) Mw. drs. L. Meijerink (jaarcoördinator kliniek) Mw. drs. J.A. Wiegman-Sluiters (tandartsdocent)</p>
15.15-15.30 uur	Pauze
15.30-16.30 uur	<p><u>Studenten Masteropleiding:</u> Dhr. B. de Jong (jaar 1) Mw. J.N. Ross (jaar 1) Mw. V.N.D. Evers (jaar 2) Dhr. M.C.F.M. de Kuijper (jaar 2) Dhr. B.J. Vastenburg (jaar 2) Mw. P. Wittenberg (jaar 2) Mw. M.A.P. Filius (jaar 3)</p>

	Dhr. F. Mulder (jaar 3) Dhr. W. Sorghabi (jaar 3)
16.30-17.15 uur	<u>Docenten Masteropleiding:</u> Dr. J. Tams (Mastercoördinator) Drs. S.J.G. Bakker (tandarts-docent) Drs. A.J.E. Smith (docent) Prof. dr. B. Stegenga (docent) Prof. dr. W.M. Molenaar (examinator Wetenschappelijke Scholing) Drs. E.E. Feenstra (semestercoördinator en examinator professionalisering) Prof. dr. H.J.A. Meijer (examinator Individuele Profilering en Mondzorg in de volle breedte) Mw. M.A. ten Bruggencate-Mulder, coördinator onderwijskliniek Mondzorgkunde Mw. D. Bonnema, docent kindertandheelkunde en mondhygiënist Dr. A. Booij, coördinator coschap Kaakchirurgie Zwolle Mw. drs. I.M.A. Scholten (Klinisch onderwijscoördinator) Afwezig wegens familieomstandigheden
17.15–17.30 uur	Pauze
17.30-18.15 uur	<u>Alumni</u> R.A.J. Albers, MSc Mw. drs. G. Kuipers Mw. H.F. Meijer, MSc R.F.M. den Ouden, MSc Mw. dr. M.P.T. Otten Mw. A.A. Wiggers, MSc R.G. van Wijngaarden, MSc

Programma 20 september 2012

Tijd:	Onderwerp:
09.00-09.30 uur	<u>Studenten OC:</u> Mw. M.R.I.M. Teulings Mw. F.J.C. van der Werff Dhr. F.E.L. Wolffensperger
09.30-10.00 uur	<u>Studenten en leden OC :</u> Dr. G. Stel (voorzitter) Mw. drs. L. Meijerink Dr. H. Reintsema (o.v.) Mw. M.R.I.M. Teulings Mw. F.J.C. van der Werff Dhr. F.E.L. Wolffensperger
10.00-10.15 uur	Pauze
10.15-11.00 uur	<u>Examencommissie en studieadviseur</u> Dr. R.A. Tio (voorzitter) Prof. dr. A. Vissink (vice-voorzitter) Drs. P.J.L. de Beukelaar Drs. G.A.H. Buist Dr. P.J.W. Jüch Mw. drs. G. Weesjes (studieadviseur)

	Mw. E.A. Rozeman (student /adviserend lid)
11.00-12.00 uur	Voorbereiding eindgesprek
12.00-12.30 uur	Lunch
12.30-13.30 uur	<u>Eindgesprek (met inhoudelijk en formeel verantwoordelijken, 60 minuten)</u> Prof. dr. F. Kuipers (decaan Raad van Bestuur UMCG) Prof. dr. J.C.C. Borleffs (prodecaan Onderwijs & Opleiding UMCG) Drs. R.J. Hiemstraf (directeur sector F) Prof. dr. F. Abbas (hoofd CTM) Drs. R.M. Bezema (hoofd Onderwijsinstituut a.i.) Mw. drs. A.J. Wildeboer (manager bedrijfsvoering CTM) Drs. H.J. Lohr (Chef de Clinique CTM) Mw. A. Koop (student-lid Raad van Bestuur) Dr. J. Tams, mastercoördinator Mw. dr. N.G. Blanksma, bachelorcoördinator
13.30-15.30 uur	Vaststellen voorlopige bevindingen commissie
15.30-16.00 uur	Mondelinge rapportage voorlopige bevindingen (30 minuten) en afsluitende borrel

Bijlage 6: Bestudeerde documenten

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

Eindtermen

Overzicht Eindtermen bachelor- en masteropleiding in relatie tot Raamplan Tandheelkunde 2008, 2011-2012.

Boeken en studiemateriaal

Studiemateriaal: blokboeken en syllabi;

Dossiers blokken. Inclusief eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsing en evaluaties;

BA1: Levensloop

BA3: Complexe diagnostiek en behandeling

MA2: Wetenschappelijke scholing

MA3: Specifieke zorggroepen

Kernboekenlijst;

Kernboeken.

Toetsen, reglementen en werkstukken

Toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en norming en feitelijk gemaakte feiten en beoordelingen;

Toetsregelingen alle blokken;

Scriptiereglement en richtlijnen voor het maken van werkstukken;

Scriptieprijzen voor bachelor- en masterstudenten Tandheelkunde;

Stageregelementen;

OER bachelor 2012-2013

OER master 2012-2013;

Regels en richtlijnen voor tentamens en examens van de opleiding Tandheelkunde 2012-2013.

Commissies

Verslagen Opleidingscommissie 2010-2012

Verslagen Examencommissie 2010-2012

Intentieverklaring Disciplineoverlegorgaan Tandheelkunde landelijke afstemming topstaf

Tevredenheid docenten, studenten en patiënten

Studententevredenheidsmonitor

Bijlage 7: Aanbevelingen naar aanleiding van de visitatie

De commissie adviseert de ingezette herziening van de onderwijslijn Wetenschappelijke scholing volledig te ondersteunen door:

1. De noodzakelijke randvoorwaarden te creëren voor de lijncoördinator die de lijn moet vernieuwen;
2. Docenten formeel tijd beschikbaar te stellen voor het superviseren en begeleiden van studenten bij de uitvoering van opdrachten en bij deelname aan wetenschappelijk onderzoek;
3. Docenten waar nodig in staat te stellen zich (verder) te bekwamen in het begeleiden van studenten op het niveau zoals van een wetenschappelijke opleiding verwacht kan worden.

De commissie adviseert het management van de opleidingen de nieuwe opleidingscommissie goed te begeleiden en ondersteunen en goede afspraken te maken over rollen en verantwoordelijkheden. Het opleidingsmanagement moet er zorg voor te dragen dat de nieuwe opleidingscommissie haar wettelijke taken op korte termijn adequaat kan uitvoeren en haar bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van de opleidingen.

De commissie adviseert om de implementatie van de complexe herinrichting van het klinische onderwijs te ondersteunen en de effecten van de reorganisatie van de klinische zorg te evalueren.

De commissie adviseert om de ratio draagkracht-draaglast van de relatief kleine docentenstaf te bewaken.

De commissie beveelt aan meer energie te steken in het inventariseren van de mogelijkheden op het gebied van e-learning als aanvulling op het onderwijs door docenten, bij voorbeeld voor het ontwikkelen van klinische vaardigheden. Bij het ontwikkelen van e-learning en van een toekomstvisie gericht op het gebruik ervan ligt samenwerking met andere Tandartsopleidingen in Nederland en daarbuiten voor de hand.

De commissie adviseert om de ingezette initiatieven met betrekking tot internationalisering van het onderwijs verder te versterken.

Bijlage 8: Overzicht tentamens bachelor- en masteropleiding 2011-2012

Bacheloropleiding

Onderwijseenheid	Tentamen	Practicum verplichting	Herhaling
Thematische onderwijseenheden jaar 1-2	Schriftelijke toets in 2 delen	Aanwezigheid & participatie tutorgroep bijeenkomsten en practica	Schriftelijke deoltoetsen 1 x per jaar (juli)
Thematische onderwijseenheden jaar 3	Schriftelijke toets in 2 delen	Aanwezigheid & participatie practica	Schriftelijke deoltoetsen: 1 x per jaar (juli)
Tandheelkundige vaardigheden en kennis van Vaardigheden 1-2	Stationtoetsen, praktijktoetsen, beoordeling introductie kliniek	Aanwezigheid & participatie practica skills lab en kliniek	Stationstoets (juli) Praktijktoets (juli)
Tandheelkundige vaardigheden en kennis van Vaardigheden 3	Stationtoetsen, praktijktoetsen, beoordeling voortgang kliniek	Aanwezigheid & participatie practica skills lab en kliniek	Stationstoets (juli) Praktijktoets (juli) Individueel traject
Wetenschappelijke scholing	Schriftelijke toets in twee delen Jaaropdracht in zes delen	Aanwezigheid & participatie bibliotheekpracticum	Schriftelijke deoltoetsen 1 x per jaar (juli) Reparatieopdracht
Wetenschappelijke scholing 2	Schriftelijke toets in 2 delen Deelverslag 1 Literatuuronderzoek Deelverslag 2 Onderzoeksprotocol	Aanwezigheid & participatie practica Evidence Based Dentistry en Statistiek	Schriftelijke deoltoetsen 1 x per jaar (juli) Herkansing deelverslag 1 (februari) Aanpassing onderzoeksplan (juli)
Wetenschappelijke scholing 3	Toets 1: deelverslag resultaten Toets 2: bachelorscriptie en procesbeoordeling	n.v.t.	Herkansing deelverslag Aanpassing bachelorscriptie (juli) Individueel traject
Professionalisering 1	Portfolio (incl PG) Mondelinge toets	Aanwezigheid & participatie coachgroepbijeenkomsten en stages	Individueel traject
Professionalisering 2	Portfolio (incl PG) Mondelinge toets	Aanwezigheid & participatie coachgroepbijeenkomsten en stages	Individueel traject
Professionalisering 3	KWER-assessment Portfolio (incl PG)	Aanwezigheid & participatie coachgroepbijeenkomsten en stages	Individueel traject
Individuele profilering 2-3	Verslag/referaat of schriftelijke toets	Aanwezigheid & participatie	Afhankelijk van gevolgd onderdeel

Masteropleiding

Onderwijseenheid	Tentamen	Practicumverplichting	Herhaling
Thematische onderwijseenheden jaar I	Schriftelijke toets in 4 delen	Participatie werkcolleges	Schriftelijke toets 1 x per jaar (juli)
Thematische onderwijseenheden jaar III	Schriftelijke toets	Participatie werkcolleges & practica	Schriftelijke toets 1 x per jaar (juli)
Integrale mondzorg I, II, III	Beoordeling kliniek (IM I, II, III) Beoordeling coschappen (IM II) Praktijktoets (IM I) Toets stralingsbescherming (IM III)	Participatie kliniek Participatie coschap Participatie skills lab Participatie practica	Individueel traject Individueel traject Herhaling praktijktoets Herhaling toets
Wetenschappelijke scholing I	Aanvraag wetenschappelijke stage	Participatie practica WS I	Individueel traject
Wetenschappelijke scholing II	Verslag wetenschappelijke stage	Participatie practica WS II	Individueel traject
Wetenschappelijke scholing III	Verslag/referaat	Participatie practica WS III	Individueel traject
Professionalisering I	Portfolio & assessment	Participatie coachgroepen, communicatie, KWER	Individueel traject
Professionalisering II	Portfolio & PTG II	Participatie coachgroepen, communicatie, KWER, Professie in praktijk	Individueel traject
Professionalisering III	Portfolio & PTG III	Participatie Professie in praktijk, communicatie, KWER	Individueel traject
Individuele profilering	Verslag/referaat	Participatie practica	Individueel traject

Bijlage 9: Onafhankelijkheidsverklaringen

Q385

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

PRIVÉ ADRES: J.A.C de Kock van Leeuwen
s'-gravenbroekseweg 188
2811 GK Reeuwijk

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Tandheelkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Rub / Ru /

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Den Haag DATUM: 30 januari 2012

HANDTEKENING:

2

Q385

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

PROF. IGNAZIE VRAET

PRIVÉ ADRES:

MEESBERG 67
3220 HOLSBEEK

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

BACHELOR/MASTER OPLEIDING TANDHEELKUNDE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

N.V.A.O.

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Leuven DATUM: 27/02/2012

HANDTEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

PROF.DR. TH.J. TEN CATE

ADRES:

POSTBUS 85060
3508 AB UTRECHT

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Bacheloropleiding Tandheelkunde ACTA

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: UTRECHT

DATUM: 25 FEBRUARI 2012

HANDEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Josephine Van Elst

PRIVE ADRES: Klauwaartsloot 22
1050 Etrene (België)

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Groningen (Tandheelkunde)

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Tandheelkunde Nijmegen (Gitegoven bestuur)

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Nijmegen

DATUM: 30 januari 2012

HANDEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: H.F.P. Hillen

PRIVÉ ADRES: Hilgenlaan 11
6142 AS MAPPOLIANT

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Tandheelkunde Pijnheeler
Tandheelkunde Meester

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Radboud Universiteit Nijmegen
Rijksuniversiteit Groningen
Universiteit van Amsterdam
Vrije Universiteit Amsterdam

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

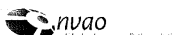
VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Maastricht DATUM: 11 september 2011

HANDTEKENING: [Handwritten signature]

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Hanneke Mulder

PRIVÉ ADRES: Tingelersgilde 13
3994 XN HOUTEN

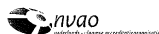
IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Tandheelkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

- Universiteit van Nijmegen
- Universiteit van Groningen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht DATUM: 7-2-2012

HANDTEKENING: [Handwritten signature]

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

marieke Textor

PRIVÉ ADRES:

Simon Stevinweg 71
1222 SO Hilversum

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Tandheelkunde Nymegen & Groningen

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Hilversum

DATUM: 11/9/12

HANDTEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

Trees fraas

ADRES:

Catharijnesingel 56
Utrecht

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Utrecht

DATUM:

10 sept 2012

HANDTEKENING:

